

MAGYAR

Taxa postală plătită în r
aprobărit Dir. Gen. PTT

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Director și redactor responsabil:
dr Paál Árpád

Proprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inregistrare in Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul Bihor, secția III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: **dr Gyárfás Elemér**

Törvény készül a tanuló ifjak kötelező falumunkájáról

**A fiatal orvosok is két évig a falvakban tartoznak
egészségügyi szolgálatot teljesíteni**

Bucuresti. Saját tud. Szerdán a királyi palotában az uralkodó elnöklete alatt értekezlet volt, amelyen *Cancicov* és *Ralea* kivételével a kormány valamennyi tagja résztvett. Résztvett még az értekezleten *Gusti* professzor, a királyi alapítványok igazgatója, *Atimnescu* tábornok, a katonai előképzés parancsnoka és *St. Soimescu*, az országőr intézmény külföldön tartózkodó parancsnokának helyettese.

Az értekezleten megvitaták a közhasznú munkavégzésről szóló új törvényt s el is készi-

tették annak tervezetét, amely szerint minden ifju, aki középiskolát végzett, köteles lesz közhasznú munkát végezni valamelyik faluban, a királyi alapítványok falumunka-tervezete szerint.

Ugyane törvénytervezet értelmében minden orvos köteles lesz két évig falvakban szolgálatot teljesíteni. Az oklevél megszerzése után is addig nem adják ki az engedélyt a fiatal orvosnak az orvosi hivatás szabad gyakorlására, amíg ezt a két évet le nem szolgálta.

Menekültügyi értekezlet Svájcban

**A segítő szervezetek együttműködéséről tanácskoztak. —
Olaszország kormánya nem fogadta el az értekezletre
szóló meghívást. — A zsidó nemzetközi szervezetek
közös emlékirata**

Evianból jelentik: A menekültügyi értekezlet általános vitája során az amerikai *Taylor* arról szólott, hogy a politikai menekültek kérdése rendkívül bonyodalmas és szétágazó. Emiatt az értekezlet aligha tehet egyebet, mint megvitat bizonyos eljárási módot, s létrehozza a már fennálló szervezetek együttműködését, mely szervezetek már is hozzájárultak a menekültek életviszonyainak javításához. A végcél olyan szervezet létrehozása, mely minden menekülttel foglalkozni fog.

Taylor után *lord Winterton*, Anglia főmegbízottja szólalt fel és kifejezte az angol kormány óhaját, hogy együttműködjen a menekültek kérdésének megfelelő megoldásában. Anglia bizonyos számú menekültnek megengedte a letelepedést. Az értekezlet feladata megoldani a kivándorlók helyzetét. A szülőföldjeiknek is segíteni kell azonban olyan feltételek megteremtésével, amelyek mellett az emigránsok a siker reményében telepedhetnek le.

Beranger szenátor, francia kiküldött ezután kifejtette, hogy Franciaország már eddig is aránylag a legtöbb menekültet fogadta be. A kormányközi bizottság létesítéséhez csatlakozik, mert éppugy, mint az Egyesült Államok, Franciaország is azt tartja, hogy a menekültek

kérdése nemzetközi probléma, amelyet csak a kormányok együttes összetartásával lehet megoldani.

Evianból jelentik: Olaszország visszautasította a menekültügyi értekezletre szóló meghívást azzal, hogy általános politikája nem engedi meg a nemzetközi értekezleten való részvételt. Másrészt vannak államok, amelyek számára teljesen lehetetlen, hogy ausztriai menekülteket befogadjanak, mint Lengyelország, Csehszlovákia és Románia. Ezek éppen ellenkezőleg azt óhajtják, hogy a kivándorlást elősegítő esetleges rendszabályoknak hasznát lássák és ezek szintén tartózkodnak a kongresszuson való részvételtől.

A nemzetközi zsidóság szervezetei együttes emlékiratban kérték a kongresszust, hogy a német zsidóság problémáján kívül foglalkozzék a lengyel és a román zsidóság kérdésével is, mert ezekből az országokból is nagyszámú zsidóságnak kell kivándorolnia. Kérték a kongresszust, hogy diplomáciai uton járjon el a német kormánynál annak érdekében, hogy a kivándorló zsidók egész vagyoniukat kivihessék.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: A meleg fokozódik, déli szél, egy-két nap mulva felhősebb.

Versengés Délkelet Európáért

Érdekes hírlapi fejtegetések jelentek meg mostanában arról a jelenségről, hogy Anglia vállalkozó tőkéje Középeurópára, a Dunavölgye vidékére és a Balkánra kezdi fordítani figyelmét. Egyik német birodalmi lap, a *Germania* elmondja, hogy az utóbbi években a német kereskedelmi politika délkeleti Európára helyezte tevékenysége súlypontját. Sikerült is olyan kölcsönösségre jutnia, hogy a Dunavölgy és a Balkán majdnem minden államában Németország lett a legjobb vásárló és viszont ez államoknak a legnagyobb szállítója. Ez a kölcsönösség természetes kiegészítője lett az illető államok népgazdasági szerkezetének, fölvette azok fölöségeit és pótolta azok hiányait teljesen kiegyenlítően, s az adott és kapott mennyiségek a csere egyensúlyában voltak.

A gazdasági összeköttetésnek ezt az élénkségét utóbbi időben a külföld mind jobban szó tárgyává tette. Nem hiányoztak az olyan megállapítások se, hogy ez a német kereskedelem-politikai tevékenység nem egyéb, mint „pán-germán terjeszkedés kelet felé.” Az említett német lap panasolja, hogy a délkeleti államokkal való forgalmi összeköttetést, — mely mindenestre élénk — „Németországnak rossznéven veszik”, pedig az csak a szomszédos helyzetből és a kölcsönös egymásraultaltságból, a termelési különfeleségek egymást kiegészítő mivoltából folyó természetesség. Ugyanakkor azonban — mondja a lap — a nyugati hatalmak a maguk tőkeerőivel délkeleti Európában arra törekcszenek, hogy e terület államait maguktól függőségbe hozzák.

Ezzel a minősítéssel illeti a német felfogás azt a nyugati tőkemozgalmat, mely az utóbbi időben feltűnő módon halmozza a maga beruházásait Európa délkeletén. Pedig a nyugati hatalmak eléggé el vannak látva a világ egyéb tájairól nyersanyaggal, s a világ egyéb tájai mind csak az ő összeköttetések alatt állanak. Mégis — mondja az említett lap — ugyanakkor a világkereskedelemben Németországnak nem akarják meghagyni azt a kis levegőt se, amit a közvetlen szomszédaival való természetes összeköttetés nyújthat.

Ilyen szempontok szerint méltatja a német lap az angol-török kölcsön ügyét is, mely 15 millió font kiterjedésű, de lényegében véve gépszállítást jelent Angliából Törökországba, s a török hadifelszerelés angol ellátását. Az egész dolog mögött pedig a Földközi-tenger keleti partján való angol hadpolitikai erősödés érdekei állanak. Hasonló értékeléssel tárgyalja a lap a görög bányák megszerzése iránt folyó angol törekvéseket, melyek éppen most vannak a tárgyalások állapotában. Ugyancsak Görögországban a francia tőke is hajóépítő vállalatok létesítésével foglalkozik. Az angol tőke Bulgáriában is több bányaengedélyt szerzett, míg Jugoszláviában különösen a faiparra vetette magát, s ujabban a cellulozegyártásba is behatolni igyekszik.

A német lap összefüggésbe hozza ezekkel az angol tőkemozgatásokkal *Tatarescu* volt miniszterelnökünk mostani londoni tárgyalásait is. Megemlíti azt is, hogy Románia mellett Magyarország felé is odafordult az angol gazdaságpolitikai érdeklődés. „Segítő akcióka”

EDZZE MEG LÁBAIT!

Lábbántalmi 10 perc alatt
megenyhülnek ebben a
gyógylábfürdőben.

A minden napi kemény munka után lábai pihenésére, a gyulladások és dagadások enyhítésére, a tyukszemek és bőrkeményedések felzárkózása céljából öntsön egy maréknyi Saltrates Rodell-t lábfürdőjébe. A meleg vízzel érintkezésbe jutott Saltrates Rodell-ből felszabaduló oxigen behatol a gyulladt bőr szövetébe, helyreállítja a megzavart vérkeringést. Az oxigen jótékony természetű élénkítő hatása folytán a bőr felfrissül, a láb leohad és annyira megerősödik, hogy kényelmesen járhat kisebb cipőben is. A legerősebb tyukszem is annyira megpuhul, hogy pusztá kézzel gyökerestül eltávolíthatja. Még ma este áztassa be lábait egy Saltrates lábfürdőbe! Saltrates Rodell kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Csekély költség, garantált eredmény!

FONIOS! — 10.000 propaganda csomagot dobunk piacra 10 lejes reklám árban. Kísérletképpen még ma vásároljon egy csomagot! Takarékosági szempontokból vásároljon rendszeres csomagot, vagy dupla családi csomagolást!

helyeztek kilátásba ez ország részére is gazdasági téren, de még „nyitva hagyott kérdés, hogy hogyan és mikor fognak elkövetkezni az erre vonatkozó intézkedések. (Éppen most van találkozása egy magyar gazdasági küldöttségnek, melyet Fabinyi Tihámér volt kereskedelemügyi miniszter vezet, az angol Rotschild-ház vezetőjével és a londoni City bankvezéréivel.) „Mindenesetre — mondja a német lap — Angliának ezt a felfokozott tevékenységét úgy kell tekinteni, mint a nyugati hatalmak sakkhuzását, mellyel a délkeleten való német túlsúly ellen akar gátlást közzévetni. Nos, Németország minden néppel barátságos gazdasági versenyt akar, s délkeleti Európára nézve is mindig a nyílt ajtó politikáját követte. Minden ország azt a kereskedelempolitikáját folytatja, amely az ő külső gazdasági érdekeinek legjobban megfelel. Másfelől azonban meg nem engedhető, hogy gazdasági blokkalakítások kerülő útján, — mint az a háború utáni évtizedben történt. — Németország körül falat építsenek, ami elviselhetetlen akadály lenne a mi külkereskedelmünknek.”

A lap még hozzáteszi, hogy a németek mindig megértéssel voltak a délkelet-európai népek önállósági igényei iránt. „Tudják ezt a délkeleti államok is, kik mind jobban arra törekcsenek, hogy szabaddá tegyék magukat az idegen, egészségtelen politikai befolyásoktól és azt az álláspontot vallják: A mi barátunk az aki vásárol tőlünk.”

A német felfogással szemben jellemzően kifejező az a fejlettség, amit a cseh köztársasági elnökhöz közelálló *Prager Presse* hoz egyik közelmúlt számában. A cseh lap úgy fogja föl a helyzetet, hogy a délkelet-európai államok a maguk kötött és elzárkózó gazdasági rendszerük miatt jöttek a diktatúrás közép-európai államokkal szorosabb gazdasági összeköttetésbe. Az angliai pénzügyi és üzleti világ nem tud megbarátkozni a külforgalom szövvényes szabályaival; neki tiszta és egyszerű összeköttetések kellenek. Ez az angol megszo-

kás arra vezetett, hogy Anglia elfordult a délkelet-európai államoktól, s ezek mégjobban el-
mélyültek önállóságra (autarkia) való törek-
vésükben. Együttal mégjobban hozzáalkalmaz-
kodtak kiviteli fölségeik elhelyezése érdeké-
ben a két tekintélyelvi nagyhatalomhoz, külö-
nösen Németországhoz. Ez a fejlődés pedig
súlyos politikai veszélyeket rejt magában, még
pedig éppen azzal az angol világkormányzati
elvvel szemben, mely Európában a hatalmak
közötti folytonos egyensúlyozásra törekszik.

Angliában is, különösen a londoni ban-
kárnegyedben (a Cityben) rájöttek arra, hogy
a középkelet-európai német túlsúly rájuk ve-
szélyt jelent. Éppen azért most már az angol
gazdasági körök is vissza akarják szerezni ko-
rábbi gazdasági pozícióikat középső és keleti
Európában. Egyetlen angol se akarja elvitatni
Németország jogát, hogy kiépítse és fejlessze
gazdasági összeköttetéseit a kisebb középkelet-
európai államokkal. Azonban ez az összeköt-
tetés — mondja a cseh lap — máris óriási ki-
terjedésű, s Ausztria csatlakozásával még na-
gyobbá változott. Emiatt azzal a további fej-
lődéssel fenyeget, hogy Európa délkeleti irá-
nyában kizárólagos érdekerületet szervez ma-
gának. Európának ilyen érdekerületi feloszlá-
tásába Anglia már nem mehet bele.

Hogy Anglia milyen elvek és módszerek
szerint fog belenyulni délkeleti Európa gaz-
dasági viszonyaiba, az még megfontolások és
megbeszélések tárgya. Van magán az angol
közéleten belül is erős ellenáramlat, mely a
délkelet-európai nagyobb érdekeltségvállalást
nem akarja. Ilyen a jobboldali konzervatív
csoport, mely a német gyarmati igények fel-
adását a kelet-európai német terjeszkedés meg-
engedésével akarja megvásárolni. Még ennél is
sokkal nagyobb erejű az az érdekeltség, mely
Európa középső és délkeleti területeit politikai
nyugalanságok vidékének tekinti, s az ottani
bonyolult autarkias belső gazdasági rendsze-
rek miatt is bizonytalannak tartja az angol
befektetések sorsát.

A *Prager Presse* szerint azonban ez érde-
keltségekkel szemben maga az angol kormány

s a konzervatív párt túlnyomó része is a gaz-
dasági belenyulás álláspontján van. Ezt az
irányt az egész ellenzék is támogatja. Ennek a
nagy többségnek a hangulata segítette elő az
angol-török gazdasági és pénzügyi nagy egyez-
mény létrejöttét. Ez a többség dolgozik igen
élénken abban az irányban is, hogy az angol
gazdasági befolyás fokozására rendszeres to-
vábbi előhaladások történjenek Európa kö-
zépső és déli vidékein.

A cseh lap szerint három irányban folyik
az angol gazdasági körökben a délkelet-európai
államok felőli tájékozódás. Először is azt a
kérdést veszik vizsgálat alá, vajjon a délke-
let-európai agrárállamok különleges terményei
részére hogyan kellene az angol piacok felvevő
képességét fokozni? Ez avégett volna szüksé-
ges, hogy az illető államok az Angliába való
kivitelük útján szabad devizafölségekhöz jus-
sanak. Második kérdés az, hogy Anglia mi-
lyen mértékben és milyen formában tudhatna
résztvenni az illető államok termelése följávi-
tásában, természeti kincsei kiaknázásában, va-
lamint iparosodása megszervezésében. Etekin-
tetben a legutóbbi török kölcsön mintája van
előtérben, melynek egyrészt a Törökországban
való vállalatok gyári és egyéb felszereléseire
fordítják. Harmadik kérdés az, hogy Anglia
ipara és tőkése milyen mértékben vehetne részt
a délkelet-európai államok hadi felszerelésében.
Etekinetben úgy szállítások, mint hitelek szó-
ba jöhetnek.

A prágai lap szerint Anglia tőkeerejéhez
képest aránylag csekély összeg az, amit a dél-
kelet-európai államok *külkereskedelmi felsza-
badására* kellene fordítani. *Boothby* konser-
vatív képviselő legutóbb az alsóházban számí-
tást is tett erre nézve, s harminc millió font-
sterlingre (30 milliárd leire) becsülte azt az
összeget, amely a délkelet-európai államokban
való gazdasági befektetésekre szükségesnek
mutatkozik. A *Prager Presse* hozzáteszi: „Eb-
ből az illető államok közgazdaságának liberá-
lis értelmű olyan megerősödése áll elő, mely
úgy világgazdasági, mint politikai vonatkozás-
ban Angliának is jó gyümölcsöket fog hozni.”

A Szokol-egyesületek százezres tömeggel vonultak fel Prágában

Négy óra hosszáig tartott a felvonulás.
Lelkesen tüntettek a köztársaság mellett

Prágából jelentik: A szokolok szerdai
nagy felvonulásán mintegy százezer ember
vett részt. Közöttük volt hétezer külföldi szo-
kol is. A menet elvonulása több mint négy óra
hosszat tartott. Az utónalon a tömeg lelkesen
tüntetett a köztársaság mellett. A menet részt-
vevőinek sorából ilyen kiáltások hangzottak:
„Nem adjuk meg magunkat! Fenntartjuk a
köztársaságot!” Egyesek pedig ezt kiáltották:
„Mindnyájan a határra!”

Délután a jugoszláv és román katonai kül-

döttség a cseh hadsereg osztagaival együtt
harci játékot mutatott be a Szokol Stadionban.
A kongresszus szerda este az ünnepségek egész
sorával ért véget.

Hivatalos tájékoztatót adtak ki
a nemzetiségi tárgyalások állásáról.

Prágából jelentik: A nemzetiségi tárgya-
lásokkal kapcsolatban szerdán hivatalos tájé-
koztatót adtak ki, mely hangoztatja, hogy a
gyors látszateredményeknél sokkal fontosabb a
kérdés alapos előkészítése. A köztársaság
nemzetiségi összetétele miatt a kérdés tárgya-
lásánál sokféle bírálatlalt és fenntartással kell
számolni. Bár kézzelfogható eredmény még
nincs, az előkészítő tárgyalások már lényegesen
előrehaladtak.

Még e héten befejeződnek
Hodza miniszterelnök tájékoztató
megbeszélései.

Prágából jelentik: A „Szlovenszki Hlasz”
jelentése szerint *Hodza* miniszterelnök ked-
den újabb tárgyalásokat kezdett a szudéta-
német pártok megbízottjaival. A tárgyalásokat
szerdán folytatták. A legközelebbi napokban
Hodza a többi népcsoport tagjait is fogadja,
de lehetőleg még a héten befejezi tájékoztató
megbeszéléseit és a jövő héten megkezdik a
nemzetiségi alapszabályzat szövevények végleges
kidolgozását

Trikál József:

Azuj szellemiség

Fűzve 105 Lei.

Trikál József professzort régóta ismeri a
művelt magyar olvasó. Mindenki tudja, hogy
nem az élettől elvonatkoztatott elméleti pro-
blémák foglalkoztatják ezt a világviszonylat-
ban is nagy bölcselőt. Ő benne és együtt él a kor-
ral, nem marad a tegnappal, hanem mindig
azokkal a kérdésekkel foglalkozik, amelyeket a
ma vet fel. Ez a könyve is a modern kor-
aramlatokat veszi a filozófia mikroszkópja
alá s teszi a metafizika analízáló lombkjába
Igy bontja fel az áramlatokat a legapróéko-
sabb alkotóelemekre s így teszi lehetővé az
olvasó számára hogy minden áramlatot valódi
értéke szerint becsülhessen. Megrendelhető
könyvesztályunknál.

A német külügyminisztérium hajózási osztályának főnöke Bucurestiben

A német kiküldött Petrescu-Comnen külügyminiszterrel tárgyal.

Bucuresti. Saját tud. Szerdán délután a baneasai repülőterre megérkezett Martins meghatalmazott miniszter, a német külügyminisztérium hajózási osztályának főnöke, aki előzőleg Prágában, Budapesten és Belgrádban tett látogatást. A német kiküldött kísérelével együtt már tegnap felvette az érintkezést Petrescu Comnen külügyminiszterrel és a külügyminisztérium öt érdeklő osztályaival.

Nagy cigarettacsempészt lepleztek le a constantai vámhatóságok

Angol lobogó alatt futó petróleumszállító gőzösön akarták az országba csempészni az idegen cigarettákat.

Bucuresti. Saját tud. A román dohányjövődék egy kiküldöttje a constantai vámhatóságok egy képviselőjével kiszállott szerdán az angol lobogó alatt futó „Socony” nevű petróleumszállító hajóra s kutatása folyamán nagymennyiségű idegen cigarettát talált ott, amit a személyzet be akart csempészni az országba. A cigarettákat elkobozták, a hajó parancsnokát pedig nagyobb pénzbírsággal sújtották.

Gyógyítani tudják a leprát

Trópusi dióból előállított injekcióval eddig háromezer bélpoklost sikerült meggyógyítani

Newyorkból jelentik: A culloni (Fülöp szigetek) lepratelep vezetője, dr Windsor Wage orvos, trópusi dióból előállított injekcióval gyógyítja a leprát. Injekciójával eddig 3 ezer bélpoklost sikerült meggyógyítani. Az orvos feltalálása nagyjelentőségű, mert az egész világon 5 millió a leprások száma és évente 6 ezer ember pusztul el ebben a szörnyű betegségben.

Kormánybiztost neveznek ki minden kereskedelmi- és iparkamarához

A kormánybiztos kötelessége az lesz, hogy felülvizsgálja a kamara működését és megállapítsa, hogy teljesíti-e hivatását az intézmény.

Bucuresti. Saját tud. A nemzetgazdasági miniszter előterjesztésére a király rendelet-törvényt irt alá, amelynek értelmében minden kereskedelmi és iparkamarához egy-egy kormánybiztost neveznek ki. A kormánybiztost a nemzetgazdasági miniszter nevezi ki, a gazdasági élet szaktekintélyei közül. A kormánybiztos kötelessége lesz, hogy felülvizsgálja a kereskedelmi és iparkamara működését: alkalmazza-e az a reávonatkozó törvényeket, működik-e az általános és egyéni érdekek összeegyeztetésén, költségvetése megfelel-e a reávaró feladatnak s általában, hogy teljesíti-e hivatását az intézmény

Buriana spanyol tengerparti város pusztulása

A városból kivoruló köztársaságiak felrobbantották a székesegyházat és a körülötte álló épületeket. — A város 300 vezető polgárát és az összes papokat kivégezték. — Robbanó anyagokkal aknázták alá a középületeket és a szebb magánházakat

Salamancából jelentik: A spanyol nemzetiek szerdán is folytatták az előnyomulást. A Teruelből Cuenca felé vezető ut két oldalán Varela tábornok csapatai visszaszorították a köztársaságiakat.

Teruelből érkező jelentés szerint Buriana tengerparti város, amelyet a nemzetiek kedden elfoglaltak, a teljes pusztulás képét mutatja. A köztársaságiak felrobbantották a katedrálisban felhalmozott lőszerkészletet. A történelmi értékű régi katedrális elpusztult és összeomlottak a körülötte fekvő házak is. Robbanóanyagot helyeztek el a köztársaságiak az összes középületekben és a szebb magánházakban is, de felrobbantásukra már nem maradt idő, mert a nemzetiek meglepetésszerűen vonultak be a városba. A legutóbbi napokban a köztársaságiak háromszáz tekintélyes polgári személyt végeztek ki, köztük a város polgármesterét is. Megölték az összes papokat, csupán három szerzetes maradt életben.

Buriana elfoglalása után a nemzetiek folytatták az előnyomulást Sagunto felé. A városban csak egy nagyobb rendfenntartó osztag maradt.

A Spanyol Bank negyven tonna aranya francia őrizetben marad.

Párizsból jelentik: A Spanyol Bank madridi főintézetéből annakidején 40 tonna aranyat szállított Párizsba a spanyol köztársasági kor-

mány. A nemzeti spanyol kormány azonnal közölte a francia hatóságokkal, hogy igényt tart az aranykészletre. A köztársasági kormány erre a francia bírósághoz fordult és kérte annak megállapítását, hogy melyik kormányt illeti meg az aranykészlet és hogy a nemzeti, vagy a köztársasági kormány rendelkezik-e felette.

A kérdéssel szerdán foglalkozott a párizsi törvényszék és kimondotta, hogy a döntésre nem tartja magát illetékesnek. A 40 tonna arany tehát egyelőre a Francia Bankban marad.

Del Vayo barcelonai külügyminiszter a francia kommunistákkal tárgyal a pireneusi határok megnyitásáról.

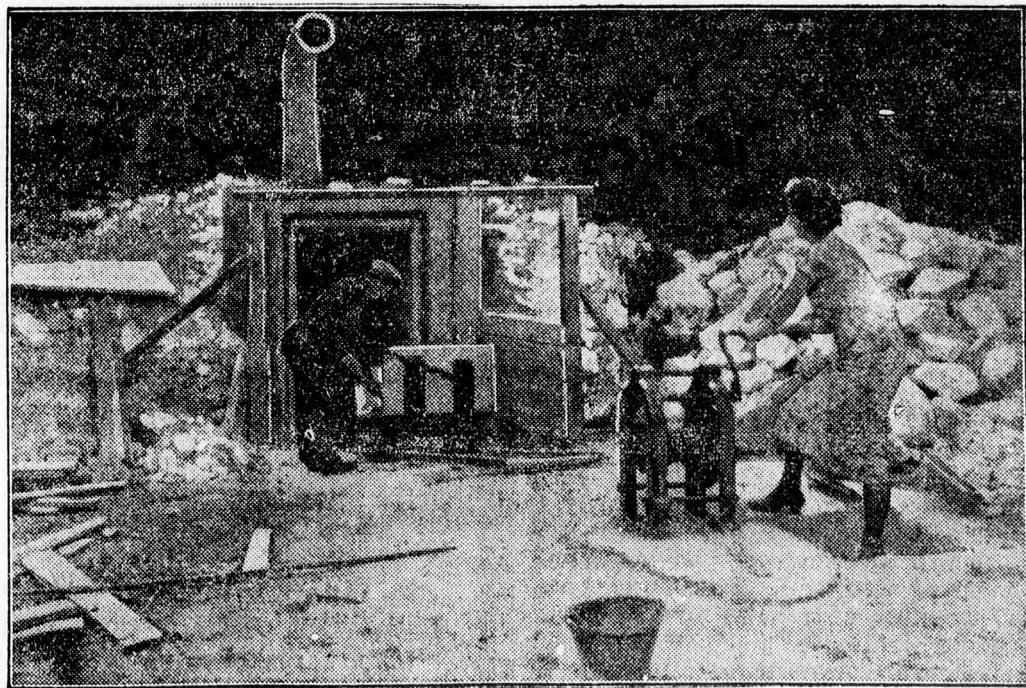
Párizsból jelentik: Del Vayo, a barcelonai kormány külügyminisztere, hír szerint, meghosszabbítja párizsi tartózkodását. A külügyminiszter szerdán a kommunista és szocialista párt legszélsőségesebb elemeivel tanácskozott a pireneusi határok megnyitásáról, valamint arról, hogy a spanyolországi idegen önkéntesek, akik legnagyobb számban a köztársaságiak táborában vannak, Franciaországba jöhetnek. Nyilván tartalék-szervezetet akarnak alakítani a spanyol határ közelében. A francia kormány hír szerint hozzájárult ahhoz, hogy a spanyol önkénteseket Marseille kikötőjébe szállítsák első selejtezés végett.

A benemavatkozási bizottság határozata után is kétes marad a szovjet-önkéntesek elszállítása

Berlinből jelentik: A német külügyminisztérium lapja, a „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz” foglalkozik a benemavatkozási bizottság keddi ülésével és az angol terv elfogadásával.

— A keddi határozat — írja többek között a lap, — lényeges haladást jelent. Tagadhatatlan, hogy a benemavatkozási bizottságnak nagy része van abban, hogy a spanyol polgárháború lángja nem csapott át más országokba is. Kétségtelen azonban, hogy a semlegesség elvének érvényesítése terén nagy mulasztások történtek. Németország és Olaszország már két év előtt felvetette a mindkét oldalon har-

coló idegen önkéntesek eltávolításának kérdését, de akkor ez ellen a népfrent emberei az emberi jogra hivatkozva tiltakoztak. Most tehát nem szabad megfelekedni a mult tanulságairól. Óvakodni kell a korai derüléstől. Meg kell várni a szovjet magatartását. A vörös önkéntesek elszállítása, kifésülése a spanyol köztársaságiak sorai közül, különben sem lesz könnyű feladat. De ki biztosíthat arról, hogy a szovjet-önkéntesek nem térnek majd vissza más uton a harctérre? Csak szigorú, teljesen pártatlan és becsületes ellenőrzés és a hadviselő jogok megadása hárihatja el végleg a háború elharapozásának veszedelmét.

Angliában a hegyek között barlangszerű menedékeket építenek, amelyeket gázvédelmi célokra rendeznek be. Képünk egy ilyen hegyvidéki „gázvédelmi menhely” bejáratát mutatja.

Sztár a fehér asztalnál

Toscanini mosolyogva panaszkolta, hogy rengeteg meghívást kap ismeretlen emberektől. Estélyeket, fogadásokat, vacsorákat akarunk rendezni Toscanini tiszteletére, hihetetlen közbenjárásokat tudnak mozgósítani, hogy a világhírű mestert föltámasszák vendégeik előtt; persze hiába. A teteje volt mindennek, amikor legutóbb egy impresszárió jelent meg nála, 40 ezer leinyi honoráriumot ajánlván fel egy részvénytársasági igazgató nevében. Ha a mester a tiszteletére rendezendő vacsorán megjelenne, ügyfelének csak az a kikötése, hogy a honorárium titokban maradjon. Ugy hallom, hogy Toscanini körülbelül ezt válaszolta:

— Nem mesterségem honoráriumért vacsorázni. De úgy gondolom, — (bár nem tudom elképzelni) — ha akadna művész, aki ilyesmire vállalkozik, ő kérné a diszkrétciót. Jómagam hangverseny után, de más estéken is, meghitt baráti körben szoktam vacsorázni, később pedig szívesen hallgatok könnyed zenét bárban, vagy más mulatóhelyen. Ma például igen kedves embereimnél, Kodályéknál vacsorázom. Önre pedig, barátom, nem haragszom, mert olyan kedves, okos arca van... Így csúfondároskodott az olasz bohém.

A sznobizmus, a hirtelen meggazdagodások mai korában sokkalta nagyobb, mint valaha, sőt a dolog természeténél fogva riki-több színeket ölt, mint valaha. Az új emberek híres, nagy emberekre pályáznak, sztárokra, friss fényűzési termeik számára, úgyhogy nemcsak a színház életében, de az élet színházában is feltűnő szerepet játszik a sztárrendszer. Társas összejöveteleknél nem az a szempont az irányadó, hogy akár a teacésze előtt, akár a fehér asztalnál egymáshoz tartozó emberek találkozzanak, hanem inkább az a jött-ment törekvés érvényesül, hogy valami érdekes vendég, aki voltaképpen a baráti körön kívül áll, a társasági sztár szerepében jelentőséget adjon az együttesnek. Az ilyen meghívásnak nem az értelme, hogy: „Jösztek, hádd legyünk együtt!” — tehát nem a meghitt, egyöntetű bensőségről van szó, inkább hívalkodásról, pikáns csalogatásról: — „Jösztek, mert itt lesz X úr, a nagy író, avagy Y úrhölgy, a nagy művésznő!”

Hogy ki a szalon-sztár? Voltaképpen mindenki, mert senki sem oly kicsi, hogy ne lehetne sztár valahol. Mihelyt valami oknál fogva magasabbrendű, vagy érdekesebb egyéniség vagy a környezetnél, ahová hívnak, már meg is kell játszanod az ünnepelt központ szerepét. A házmester éppen olyan büszke, amikor vasárnapi ebédmeghívását elfogadja a külterki kismozinak zongoristája, mint az új miliomos, amikor asztalfőre ültetheti Toscaninit. A kezelőtiszt izgatottan lesi a déli órát, amikor leveles tányérja elé leereszkedni ígérkezett az irodaigazgató úr, szakasztott úgy, mint a méltóságos úr, amikor a kegyelmes látogatását várja. Egyszóval mindenki lehet sztár, sokféleképpen lehet sztár, csak notabilitás legyen. A notabilitás persze minden esetben viszonylagosságon alapszik; aki például amottan előkelőség, emittén, úgy lehet, semmi és senki.

Bizonyos köröknek ez a módja sztár köré csoportosítani társaságukat: egyáltalán nem eszményi fajta a társas érintkezésnek. Akár férfi, akár nő az a bálvány, akit a házigazda strébersége idegen vonzóerőnek állít be háztűzhelye mellé, vele hamis szellem és erőltetett tónus vonul be a társaságba. A józtlenszerű ember rosszul érzi magát, az ünnepelt is, csakhamar belefárad és leplezni kénytelen sivárságát, viszont feszeng a baráti kör is, idegen előkelőség jelenlétében nem élheti ki magát, hiszen állandó figyelemre, bebalzsamozott mosolyra, sunyi elismerésre van ítélve a celebritással szemben. Mindig sajnáltam magamat ilyen társaságban, megégett a szívem a sztáron, a szegényen is, amikor vele együtt kínlódva átéreztem, hogy mekkora lelki energiát pazarol el szerepében. Persze vannak aztán hi-

vatásos sztárok, akik rangjuk megfelelő önértékben lépnek föl és ilyenkor eszembe jut La Rochefoucault, aki a nagy emberekkel való társalgás legnagyobb nyereségét abban látta, hogy a legnagyobb örömmel vonult vissza tőlük.

Hanem azért voltam már sztár jómagam is, egyszerű, derék nyárspolgári körben, ahol bizonyos misztikummal vont körül írói mivoltom. Olvasták cikkeimet, olykor-olykor versemet is, alattuk a nevemet, nagy tisztelettel néztek reám. Mondhatom, magamfajta szerénységtől különösen megokosodott kisembernek vajmi nehéz a sztárszerep, amikor például a derék házigazda a vendégsereg osztatlan figyelmé középette egyszerre csak azt kérdezte tőlem:

— Mondja szerkesztő, mit ígért Stojadinovici miniszterelnöknek Mussolini, amikor Rómában tárgyaltak?

Miután a meglepetéstől leesett államát visszatoltam, szeretétfreméltóan szabadkoztam:

— Hát honnan tudjam ezt?!

— Dehogyan is nem tudja! Nem akarja megmondani, — tette hozzá jelentősen a jó ember. A kedves háziasszony pedig feddőleg folytatta:

— Hogyan is kérdezhetsz ilyen államtitkokat a szerkesztő úrtól!... Vendégtársaim, férfiak és asszonyok, drága nyárspolgárok, levendulaillatú lelkek pedig összesugdolódtak, összedugták fejüket és jámborul ismételték: „Ezt igazán nem árulhatja el... Ilyesmikről nem lehet beszélni...” És így tovább. Idegeim lázadoztak, lelkeimre ónsúllyal nehezedett valami lelki sivárság, elfogott a testi türelmetlenség és nem tudtam méltányolni a helyzetben jelentkező bübajos humort. Hanem azért soha életemben izesebben, tökéletesebben megsúlt zsenge libát, mint ebben a szerény spiszkörben!...

Ilyenkor ráeszmél az ember Cicero igazságára, amely szerint józti és társas érintkezés csupán egyivású emberek között állhat fenn, akiket meghitt barátság köt össze, mert emberek együttléte még nem tesz ki társaságot. De, ha csak „emberekkel” voltál együtt, elmondhatod Kempis Tamással, hogy hazatérve mégkevésbé vagy „ember”. Mert igaz ugyan, az ember társas lény, de külön művészet: társaságban élni. Nem lehetek mindig egyedül. És nem lehetek mindig másokkal.

Magány és társaság: ez az élet beosztása, mint művészi elrendezése fénynek és árnyak.

A barátságban, szeretetben, megértésben összehangolt társaságnak tehát nincs szüksége idegen vonzóerőre, mert a maga szellemi tartalmából és melegségéből tud megélni. Az a családi kör, ahol sztárra szorulnak, hogy vendégeket csalogassanak, lemondásokat elhárítsanak és — ami sokszor a legfontosabb —, hogy a megemhívottakat pukkasszák, nagyon szegény mindabban, ami a társas élet legjavát teszi ki.

GERGELY ISTVÁN.

Adévai kereskedelmi-és iparkamara országos fontosságú javaslata a bankkormányzóhoz a kereskedelem megszervezése és szabályozása érdekében

Deva. Saját tud. A devai kereskedelmi és iparkamara dr. Miocu Romulus elnökletével foglalkozott azokkal a kérdésekkel, amelyek a mai drágasághoz vezettek s a bankkormányzó, illetve a nemzetgazdasági miniszter ilyenértelmű megkeresésére alapos javaslatot terjesztett elő, amelyet országos jellege és fontossága miatt az alábbiakban közlünk: „Kormányzó úr! Válaszolja 1059—1938 és 1167—1938. számú leírataira, tisztelettel közöljük, hogy kamaránk időközi bizottsága foglalkozott a drágaság kérdésével s a helyzet megváltoztatására a következőket javasolja: 1. Szabad verseny; 2. Az ellentétes és visszaélésekre alkalmas rendelkezések visszavonását; 3. Annak a kétségtelen megállapítását, hogy ki rendszabályozza a kereskedelmet? 4. A termelés eszközeinek a rendszerezését és szervezését; 5. Amennyire lehetséges, a közvetítők kizárását; 6. Az árunak falvakból városokba való szállítására közös eszközök szervezését. 7. A mezőgazdák részére szükséges iparcikké árának csökkentését. 8. Legalkalmasabb lenne, ha a kereskedelmi és iparkamarák lennének megbízva a kereskedelem szabályozásával és irányításával. E javaslatok után a felterjesztés azzal zárul, hogy a kamara vezetősége nem tud elképzelni országos intézkedést, tekintettel arra, hogy a gazdasági helyzet vidékenként változik s így csak a kamara ismerheti, hogy melyik vidéknek milyen intézkedésre van szüksége.

Olcsó és szép tengeri nyaralás!

a világhírű **Carmen-Sylva** fürdőhelyen

Csatlakozzék alanti társas-kirándulás valamelyikéhez.

I-ső csoport indul július 16-án,
II-ik csoport indul augusztus 2-án,
III-ik csoport indul augusztus 16-án.

Egy ut időtartama 12 nap, ebből 10 napi tartózkodás

Carmen-Sylván

Indulás Oradeáról, csatlakozási lehetőség Clujon és Brasovban.

Egy utazás részvételi díja személyenként **3650** lei.

Az árban bennfoglaltatik: vasuti jegy oda-vissza, utasok beszállítása Carmen Sylva állomásról a szállodáig és vissza, tiznap teljes ellátás napi háromszori étkezéssel, kiszolgálási díjak, községi és állami, valamint kurtaxák, tengeri és hideg iszapfürdő.

A Clujon csatlakozók 3575, a Brasovban csatlakozók 3300 leit fizetnek.

Első csoport jelentkezési határideje július 10.

A jelentkezéskor a részvételi díj fele, indulás előtti napig a hátralék teljesen kiegyenlítendő. — Jelentkezési hely: lapunk kiadóhivatala.

Az angol nemzetvédelmi miniszter rejtélyes kijelentései Anglia haditechnikai eszközeiről

Londonból jelentik: Sir Thomas Inskip, a nemzetvédelem egységesítésének minisztere, beszédet mondott, amelynek során kijelentette, hogy Anglia olyan haditechnikai eszközökkel rendelkezik, amilyenek más államoknak nincsenek. Ezekre az eszközökre Anglia joggal büszke lehet. Többet ezekről nem mondhat, mert a nemzetvédelem érdekei a legszigorubb titoktartásra köteleznek. De Anglia védelme úgy szárazon, mint vizen és levegőben biztosítva van.

A legfőbb Semmitőszék is elutasította Zelea Codreanu felebbezését

Jogerőre emelkedett a volt vasgárdistavezér büntetése

Bucuresti. Saját tud. Zelea Codreanu, miután a katonai Semmitőszék jóváhagyta büntetését, a legfőbb Semmitőszékhez fellebbezett, amely szerdai ülésén visszautasította Zelea Codreanu fellebbezését és így most már az ítélet jogerős.

Csang Kai Sek kínai hadvezér a békéért szózatot intézett a japán néphez

Londonból jelentik: Kínai jelentés szerint Csang-Kai-Sek kínai tábornagy az északkeleti „incidens” kezdetének évfordulója alkalmából a japán néphez szózatot intézett. Ebben felszólítja a japán népet, vessen véget hadvezérei örültségének, a céltalan és reménytelen vérontásnak és létesítsen igazi baráti jóviszonyt Kinával, melynek ellenálása nem szűnik meg mindaddig, míg az utolsó japán katona el nem hagyta Kína területét.

A világ legkisebb állama is belekerült a világpolitikába

Hamis hír a Lichtenstein hercegség elfoglalására irányuló német készülődésről

Berlinből jelentik: A különböző külföldi sajtókban hírek jelentek meg, amelyek szerint Németország előkészületeket tesz arra, hogy bevonuljon Lichtensteinba. (Az ausztriai Vorarlberg és Svájc között egy 159 négyzetkilométer kiterjedésű, 12 ezer lakosú fejedelemség). Jólértesült körök ezeket a híreket a németellenes propaganda legújabb koholmányának minősítik, mely arra szolgál, hogy a pillanatnyilag nyugodt európai légkörben idegességet támasszon.

Berlinből jelentik: A svájci távirati iroda égbőlkapottan minősíti az egyik angol hírszolgálati ügynökségnek azt a híret, mely szerint svájci csapatokat rendeltek Lichtenstein atárára.

A magyar középiskolák növendékei sem maradtak a román iskolák növendékei mögött az idei érettségi vizsgálatokon

Az Angheliescu-féle új érettségi törvény bevezetése óta első alkalommal értek el ilyen sikeres eredményt az érettségiző diákok

Cluj, saját tud. A városunkban érettségiztető bizottságok közül tegnap a VII. (Baritiu Liceum) és a IX. (Regina Maria leányliceum) bizottságok is kihirdették a szóbeli vizsgák végleges eredményeit.

Ezek szerint, a Marinescu cluji egyetemi tanár elnöke alatt működő VII. számú vizsgázató bizottság előtt a Baritiu Liceum írásbelin átment 34 jelöltje közül 29 jutott át sikerrel; a Pedagógiai Szeminárium 31 növendékéből pedig 28.

A IX. számú érettségiztető bizottságnál, amelynek elnöke Drăgan Nicolae egyetemi tanár, a Marianum 20 sikeres írásbelit tett jelöltjéből 19 ment át, a Regina Maria leányliceum 39 növendékéből 37, a Principesa Ileana 21 növendékéből 19, a turdai leányliceum sikerrel vizsgázott 5 növendékéből pedig 3 érettségizett eredménnyel.

E bizottságnál az első helyet Cristea Anna, a második Brates Anna, Regina Maria-növendékek nyerték el, míg a harmadik hely — egyenlő médiával — Dudutz Edith és Molnár Piroska Marianum növendékek, valamint Cosma Ileana (Principesa Ileana Liceum) között oszlik meg.

Ha a bizottságok százalékos számarányait összehasonlítjuk, első helyre a IX. bizottság, — ahová a Marianum jelöltjei is tartoznak — kerül. Itt ugyanis 99 írásbelire állt jelölt közül szóbelire 85 jutott, véglegesen átment 78, ami majdnem ugyanannyi százaléknak felel meg.

A tegnap közölt adatok szerint a VIII. számú bizottság (ide csupa magyar intézet tartozott) 77 írásbelire állt jelöltjéből 64 került szóbelire és 53 ment át. Tehát majdnem 70 százalék.

A VII. számú bizottság 101 jelöltjéből 65 jutott szóbelire, de csupán 57-en (körülbelül ennyi százalékot jelent) végeztek eredményesen. Ezek szerint, itt alig haladták fölül az elmúlt években szokásos évi százalékarányt.

Ugyancsak kihirdették tegnap a fukereskedelmi intézetben érettségire állott jelöltek vizsgáinak végleges eredményét is, ez meglehetősen elszomorító, amennyiben a 77 jelölt közül csupán 31 végzett eredményesen. Tehát alig éri el a 40 százalékos számarányt.

A többi intézetek végeredményeit tekintve, megállapíthatjuk, hogy az Angheliescu-féle új érettségi-törvény bevezetése óta első alkalommal

értek el ilyen szép eredményt. Különösen örvendetes ez magyar szempontból, amennyiben a magyar középiskolák növendékei semmiben sem maradtak a román iskolák növendékei mögött. Sőt, a Marianum jelöltjei még külön elismerést is kaptak Drăgan Nicolai egyetemi tanártól, a vizsgázató bizottság elnökétől.

ÉRETTSÉGI EREDMÉNYEK DEVAN

Saját tud. A devai, bradi fiu és leány, valamint az orastiei és petrosani liceumokból összesen 73 tanuló jelentkezett érettségire. Írásbelin megbukott kettő, a szóbelit pedig 71-ből 59 tette le sikeresen. Az eredmény tehát kedvezőnek mondható.

A ÉRETTSÉGI VIZSGÁK EREDMÉNYE ORADEÁN

A Notre Dame de Sionban összesen tiznyolcan jelentkeztek az érettségi vizsgákra. Ebből tizenhatan átmentek, kettőt póterettségire utasítottak. Bukási arány 13 százalék.

A Gojdu leciumban, mint ismeretes, az írásbeli és szóbeli érettségire összesen százhárom diák jelentkezett. Ebből az írásbelin megjelentek 99-en, akik közül 71-et bocsátottak szóbelire. A szóbeli érettségiben 64 diák sikerrel tette le a vizsgát. Százalék arányban tehát az idén 64 százaléknak sikerült az érettségi. Egyébként majdnem száz százalékkal jobb az idei érettségi eredmény, mint a tavalyi.

Az Oltea Doamnăban tegnap délben egy óra-
kor ért véget a szóbeli érettségi. A Zsidó Liceum harminc jelöltje állott az érettségi bizottság előtt. Ezek közül megfelel tizenhárman, míg tizenkettő póterettségire utasított. Ezek szerint tehát a jelölteknek negyven százaléka bukkott el itt az idén.

ROSSZ AZ EREDMÉNY A KERESKEDELMI LICEUMOKBAN

Az oradeai tanfelügyelőség területén lévő Kereskedelmi Liceumok tanulói (a sígheti, satumarei és oradeai Kereskedelmi Iskolák növendékeit a helybeli Partenie Cosma Kereskedelmi Liceumban tették le az érettségi vizsgákat. Negyvenötön jelentkeztek, huszonegynek sikerült, huszonnégyet póterettségire utasítottak. Ezek közül tizenhároman már az írásbelin bukkantak el. A bukási arány 53 százalék.

VÁSÁROLJON idejében sorsjegyeket az
AURORA
fiókjainál és megszabadul minden gondjától.

AURORA

Oradeai képviselet: Bulevardul Regele Ferdinand No. 1.

Min töprengsz?

— 200 leit akarok befektetni és egy milliót nyerni. De nem tudom, hol lehet ezt az üzletet megcsinálni?
— Az **AURORA** fiókjainál.

JULIUS 15.-én lesz az Állami Sorsjáték huzása.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK XVII. SORSJÁTÉK I. OSZTÁLY

Földi István riportja

Szomorú tapasztalatok

Szekerezés a gyomtengerbe merült földek mellett

Tg.-Săuceș, július hó.

Napokig gondolkodtam, hogy vajjon pen-nára vegyem-e azokat az észrevételeket, amelyeket legutóbbi falujárkálásom alatt szereztem s az igazat megvallva, arra az elhatározásra jutottam, hogy csak szűkebb körben, helyi lapban szállok szembe a maradiságnak, oktalan gazdálkodásnak szomorúan tapasztalt tényeivel. De ma, amikor kezembe került a szomszép Ciuc megye egyik hetilapja, a „Csíki Néplap” s annak vezető helyén „Vadrepce” címmel írott cikket olvastam, megéreztem az általános bajt s akár tetszik, akár nem, most már kötelességemnek tartom nagynyilvánosság előtt szóvátenni a székely vidék egyes részein mutatkozó veszedelmet.

Talán azzal kezdhethetném, hogy emiékzetbe idézem az új mezőgazdasági törvényt s annak a gyomnövények kötelező irtására vonatkozó részét, vagy lehetne kezdeni a világszerte tapasztalt több és jobb termelési erőfeszítésekkel is, azonban úgy érzem, száraz paragrafusokkal, statisztikai számadatokkal nem tudnám kellőképpen érzékeltetni a látottakat, melyeket inkább úgy foglalkozok össze, ahogy magam is rádöbbenve észrevettem.

Péter és Pál napja. Az alföldeken már sárgára érett a búzakalász, itt most kezd halványodni a sötét szár s rekkenő hőségben szárad a széna.

Egymás után maradoznak el a kocsai mellett Timișoara, Săsuși és Lunga keskeny csíkokra szabott határai.

A földek tiszták, gyommentesek, az emberek bizakodók és áhítatosak s a templomok fele ünneplőbe öltözötten menegnek, hogy egy-egy csepp esőt kérjenek a Mindenhatótól.

Örvend a lelkem. Lesz kenyér, lesz pénz az őszire. Lesz erő, mely megtart egy újabb esztendőre.

Gyönyörű határ ez, lelkendezem, s mert egyedül nem lenne teljes az örömem, megosztom a kocsisal, aki ingujjra vetkőzve, ernyedten legyezgeti a lovakat az ostor végével s csak úgy válaszolgat, hogy nem fordul hátra.

— Ez szép, szép. Jó gazdák az idevalósiak, de annál nagyobb a baj odaátal.

Es balra lendül az ostornyél, befelé mutat vele a hegyek alá, ahol mint egy koszorú, úgy lepik el a lankás oldalakat a falkak.

Micsoda átmenet! Csak most maradt mögöttünk a lemniai határ és a Szent Mihály hegyén épült templom alatt nagy, sárga folt terül elő a kanyarodóból.

— Vadrepce?

— Nem a'. Ugy mondják vad lucerna.

Lassan közel érünk és megállítva a lovakat, leugrom a kocsirol, hogy közelebbről nézzem.

Vállamig ér, Hosszúkas, halványsárga virágbaborult szár, alább egyes ágas kinövések esenevészebb virággal s legalól néhány zöld levél. Olyan forma, mintha tényleg lucerna levél lenne.

Gondolom, leszakítok egyet és elhozom nazá, hogy pontosan meghatározzam a fajtáját.

Legújabb könyvek:

Tóth Tihamér: Üdvözlégység Oltáriszentség . . . 223 lei
Gerely Jolán: Ha tudnád . . . . . 90 "
Schmidt: A megváltás szolgálai . . . . . 162 "
Poppe: Eucharisztikus nevelés módszerei 44 "

Megrendelhetők: KÖNYVOSZTALYUNKNAL.

De nem tudom megmozdítani se fél kézzel.

Most már két kézre fogom. Meg sem mozdul. Húzom. Török, de nem szakad. Előveszem a bicskát s háromszor vágok bele a szárba a gyökér fölött, amíg nagynehezen leválik.

— Ez cudar gyom. Még a kasza is bele-török, ha csak a hegyivel találja

Az emberek ülnek és beszélgetnek a Prima-ria előtt, az eresz alá húzóda. A szövetkezetben is találom vagy hármát közülük és elpanaszolom, hogy mit tapasztaltam.

Mosolyognak és mondják a nevét, akinek a földjén én bicskával arattam.

— Sok van, sok. Csúf gyom... Ennyi az észrevételük és már nem is érdeklő tovább.

A második község határa, a hegy alatt, valamivel tisztább. A harmadik, kétségbeesítő.

A heréfoldeken csúf, sárga foltokban terpeszkedik az aranka, a gabonátáblák egy része nem látszik a vadlucernától.

Sárga, sárga és sárga a határ. S a sok gyom között valósággal kutatnom kell, hogy vajjon mi is lehetett eredetileg ide vetve.

Néhol megszakad a gyomtenger. Egy-egy szép, tiszta tábla dicséri a gazdáját, de mit ér vele szegény, ha jobbról, balról, előlről, hátulról úgy körül van kerítve, hogy úgyszólván mozdulni se tud majd az aratáskor.

Itt egy kiválóan szép heretábla. Vele szemben, a szomszéd herében úgy megvastagodott az aranka, mintha ottelejtett szalmarakás lenne.

Két hét se kell és ott virít majd a szép, egészséges herében.

Még egy községgel beljebb...

A mezőn dolgoznak az emberek. Látszik rajtuk, hogy valóságos robotmunkások. A mezői úton szembe találom a papot.

Elkeseredetten áll és rám szól:

— Mit szólsz ehhez?

Két kézzel mutat a mezőre.

Mjt szóljak? Ha teljesen őszinte akarok lenni, talán megsérteném önmagamot is.

Keresem a szavakat, de nem vár, amíg magyarázok. Székely szívének minden keserűségével felzúdul:

— Hát mit lehet itt csinálni? Ezek dolgoznak, mint a bolondok. Pedig ma ünnep... Dolgoznak ész nélkül.

Igaza van. Teljesen ész nélkül megy itt a munka.

S ezt látom végig majd nem az összes hegyalatti községekben.

Gyom, csúnya, rosszul művelt földeken satnya, gabonák.

Itt, ott, egy, két jó, észszerű munka úgy magasodik ki tiszta, szép, kívánatoságában, mint csalán és bogáncs közül az oltott rózsza.

De vajjon ez a pár okos, jó gazda meddig tud megbirkózni a többi, a többség közönyével, tudatlanságával?

Eszembe jut, hogy a télen, ugyanezen a vidéken, ugyanaz a pap, akivel most az úton találkoztam, egy gazdasági ismeretterjesztő előadás után azt mondta nekünk:

— Jöjjenek az urak erre, felénk, minél gyakrabban, hogy rázzák fel a maradiságot, mert nálunk nem ritka az, hogy a 10—15 holdas gazda nem tud annyit termelni, amennyi az adójára szükséges, hanem minden évben elad egy-két vékafélélt, hogy az adót kifizethesse.

Sötétedik. S ez a sötétség most úgy fekszik rá a sárga földekre, mintha gyászlepel volna.

Rossz, gödrös úton dőcög a kocsai és ahogy elszomorodva hány-vet, az ülés, egyik sarkából a másikba; összegezem a Péter-Pál napi tapasztalatokat.

Eddig mindig arról írtam, hogy mennyi bajjal küszködik, kínlódik a székely...

Igaz volt s ma is igaz, hogy nehéz és küzdelmes itt az élet. De eddig sohasem magunkban, hanem a körülményekben kerestem csak a hibát.

Pedig hibások vagyunk önmagunk is.

Sok tekintetben bosszantóan közönyösök és maradják vagyunk.

Itt, ez a sarok, két évtizede egyébre se gondolt, mint az erdőre.

Fa volt a mindennapi kenyere, fa volt a szegyenletes elmaradottsághoz vezető pálinkája, olcsón vett mérgező bora és a fa mellett leromlott, tönkrement mezőgazdaságilag odáig, hogy szegyenkezzenem kellene, ha ma egy idegen ült volna mellettem a kocsin, mellyel végig dőcögtem ezen a tájon.

Mentséget keresek mégis. Csitítgatom a szomorúságom. De nincs mentség.

Sopra veszek mindent s látom kell, hogy magyarán mondva; fejjel mennek a falkak.

Mert itt van az a pár darab szép, tiszta föld. Látszik a kezelés szakszerűsége, a vetőmag gondos kiválogatása, az idejében alkalmazott megmunkálás, hát ezektől tanulhattak volna a többiek is, de nem tették. Itt van alig 4—8 km-re a gazdasági iskola. Úgyszólván alig kerülne valamibe, minden évben falkaként 3—4 gyermeket bevinni, kiképeztetni. De nem tessék ezt se. Ezekből a községekben három év óta összesen két gyerek jár gazdasági iskolát.

Es itt van a közvetlen szomszédságban Lunga, Catalina, melyeknek termése, gazdálkodása messze a többi fölött áll s nem akarják észrevenni őket.

Valósággal rohannak ezek a falkak a le-szegényedés útján. Makacs önfeljűséggel, rár-tartó göggel tönkreteszik, elpazarolják azt, ami a jövő életet jelentené.

S most, ha ez az írás a kezükbe kerül, tudom, hogy én leszek előttük a legrosszabb ember. Rossz, mert sajátmagamat marcangolva, a jövőjükbe pillantva, fájó lélekkel, az utolsó ébresztőt, a megcsínyítést kellett válasszam, hogy megpróbáljam öntudatra lobbantani őket.

"Tanulmányi kirándulás az Erdős-Carpatokba, Bucovinába, Moldovába és Ardeál legszebb helyeire"

Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó évi augusztus 7-től augusztus 22-ig tanulmányi társas kirándulást rendez, amelynek során meglátogatják Ciuceat, Zalău, Jibău, Somcuta-Maret, Baia-Maret és környékét, Ocna Sugatagot, Sighet, majd a Vișeu-völgyén és a Prislop-hágón átmennek Bucovinába. Carlibabán keresztül Ciărești és Iacobeni fürdőhelyek következnek, majd felkeresik Őfelsége II. Carol király Maistai Rănești, putnavölgyi vadászkastélyát s innen Dorna Vatra városát és fürdőtelepét keresik fel. Dorna Vatrától Prundul-Borgăului papírgyárat keresik fel, közben még a Tihuta és Colibarta üdülőhelyeket tekintik meg, innen Bistrița és Reghinul Săsec-en át Borsec-fürdőre érkeznek, majd Toplița-tól a diárai híres római katolikus templomot keresik fel. Utána Gheorgheni-től a Lacul Roșu (Ghilcoș)-hoz rándulnak ki, ahol 3 napot töltenek el. Ghilcoș-tól után Odorhei nevezetességét nézik meg, majd Coronra és Paraidra mennek, ahol megtekintik az ipartelepét és a sóbányát. Utána Sovata-fürdő következik, ahol 2 napot töltenek el, felkeresik az egész környéket, fürdés a Medve-tóban, majd tovább folytatják az utat Targu-Mureșre, amely város nevezetességének megtekintése után Turdău-tól a Turdău-hasadékhoz rándulnak ki. Utána Turda nevezetességét tekintik meg, majd Clujon mintegy fél napot töltenek el. Utána Huedint keresik fel és augusztus 22-én éjjel Oradeára érkeznek vissza a kiránduló társaság. Részvételi díj 1800 lei. A részletes programot szívesen küldi az érdeklődőknek az egyesület vagy kapható Mocsáry Sándor írógépkereskedőnél (Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 13), Gyenge István ékszerésznél (Str. Alexandri 12.) és délután 6—8 óra között az egyesület irodájában.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Romániában: Egész évre 600. félévre 400. negyedévre 210. egy hóra 70. lel.
Magyarországon: Egész évre 30 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér. Vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Clujf szerkesztő: **dr Sulyok István**
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

ÖT MEGYE ÜGYEIT TÁRGYALJÁK A MEGYEFŐNÖKÖK A TIMISOARAI ÉRTEKEZLETEN. Saját tud. A timisoarai közigazgatási körzethez tartozó öt megye: Timis-Torontal, Arad, Caras, Severin és Hunedoara prefektusai a közeljövőben értekezletet tartanak. Miután a körzethez tartozó megyék költségvetését egyesítik, az egyes prefektusok adják elő az értekezleten, milyen összegeket kell megégyik számára fenntartani. Számos hivatalos ügyön kívül a nyári munkaprogramot is megállapítják a prefektusok.

A BIRÓSÁGOK SZÜNETE. Bucurestiből jelentik: A bíróságok szünideje július 15-én kezdődik és szeptember 15-ig tart.

MEGBÜNTETIK AZOKAT, AKIK NEM FOGADJÁK EL A KÉTSZÁZÖTVENLEIES ÉRMÉT. Bucuresti. Saját tud. A bucaresti rendőrfőnökség, tekintettel arra, hogy az utóbbi időben nem fogadják el a 250 leiseket Bucurestiben, közli, hogy akik visszautasítják ezt a pénzt, büntetésben fognak részesülni.

Ezüstmise. Timisoara. Saját tud. Szerdán délelőtt tartotta a helybeli negyedik kerületi plébániatemplomban Schulz István nyugalmazott besenova-noui plébános ünnepélyes ezüstmisét. Schulz István — aki egészségi állapotára való tekintettel vált meg plébániájától — manuduktora, Bappert Lajos nyugalmazott detai apátplébános, c. kanonok kíséretében érkezett meg a templomhoz, amelynek bejáratánál Metzger Márton dr. prépostplébánossal az élén a papság fogadta. A templomban a plébános a jubilánsnak megható beszéd keretében huszonöt ezüstkaszt nyújtott át. A sekrestyében, mielőtt a jubiláns a miseruháit magára öltötte, volt tanítványainak küldöttsége kereste fel. Bíró Vazul könnyes szemmel köszöntötte az egykori timisoarai hit-tanárt és köszönetet mondott azért, hogy tanítványai lelkében az istenfélelem és vallásosság rendíthetetlenül gyökeret vert. A jubiláns a templomba visszatérve, ünnepélyes Te Deumot intonált, majd megtartotta az ezüstmisét. Huszonöt gyertya égett az oltáron és hófehér virágok koszorúba fonva, huszonötös számjegyet alkottak a negyedszázados jubileumot jelképezve. Az oltár izléses díszítését a szociális testvérek vgezték. Evangélium után Wetzl György hittanár a „Sonntagsblatt” szerkesztője mondott ünnepi szentbeszédet s abban a jubiláns érdemeit méltatta. Többek közt utalt arra is, hogy negyvennyolc évvel ezelőtt a második kerületi (régli) plébániatemplomban egy ujmisés mondotta primiciáját s az ujmisés megfogadta, hogy az első újszülöttet, akit megkeresztelt, pappá nevezi. Az akkori primiciáns néhai Láng Dávid negyedik kerületi apátplébános volt, aki huszonöt évvel ezelőtt, mint manuduktor működött közre Schulz István primiciáján. Ő volt ugyanis az a keresztelendő, akit fogadalmához hiven pappá nevelt. Meg ekll jegyezni, hogy a régi primicián és keresztelón mint tízéves gyermek Simonich Miksa szentzéki tanácsos, freidorfi plébános is résztvett, aki most több paptársával együtt szintén megjelent az ezüstmisén. A jubiláns a miséje végén édesanyjának, rokonainak és paptársainak külön-külön osztotta ki áldását, a templomot zsúfolásig megtöltő hívek sokaságát pedig közösen áldotta meg. Az ezüstmisén megjelent a negyedik kerületi hitközség küldöttsége Novotny Károly elnök vezetésével, valamint az első kerületi hitközséggé Martzy Mihály tanár elnökkel az élén. Besenova-nouáról, ahol a jubiláns legutóbb működött, szintén számosan jelentek meg, a tan-testülettel egyetemben.

A német birodalom eltiltotta a nemesi címek használatát. Berlinből jelentik: A birodalmi igazságügyminiszter eltiltotta Ausztriában a nemesi címek használatát az 1919 április 3-iki törvényre való hivatkozással.

Nem állíthatnak ki az oradeai hatóságok turisztikai utlevelet. Oradea. Saját tud. Fővárosi lapjelentések nyomán beszámoltunk arról, hogy két szomszédos államba: Csehszlovákiába és Jugoszláviába a nyári hónapok alatt ugynevezett turisztikai utleveleket állítanak ki. A közönség körében ez a hír nagy örömet keltett, annál is inkább, mert ezek az utlevelek mindössze 60 leibe kerültek volna — s már eddig is számosan keresték fel ebben az ügyben egy a rendőrség illetékes ügyosztályát, mint a megyefőnökség utlevélosztályát — sajnos — azonban eredménytelenül. A rendőrség és a megyefőnökség ugyanis a mai napig semmiféle rendeletet nem kapott a miniszteriumból a turisztikai utlevelekre vonatkozóan s így nincs módjukban azt kiállítani. A közönség azonban, ennek ellenére, nem adta fel a reményt és bizik abban, hogy a kérdéses rendelet a közeljövőben megérkezik s rövidesen 60 leies utlevéllel utazhat az említett szomszédos országokba.

Ottó királyfi nem megy Dél-Amerikába. Steenockerzeelből jelentik: Ottó királyfi környezete határozottan cáfolja, hogy Ottó Dél-Amerikába szándékszik letelepedni.

Az igazságügyminiszter több fegyházigazgatót elmozdított állásából. (Bucuresti). A Monitorul Oficial közli, hogy az igazságügyminiszter állásukból elmozdította az aiudi, a doftanai, iasii, trg-ocnai és más fegyházak igazgatóit. A mai lapok ezután részletesen közlik azt a jelentést, amelynek alapján ezek az elmozdítások történtek. E jelentés szerint Bozianu az aiudi fegyház igazgatója megengedte a fegyenceknek, hogy fényképeket készítsenek bárhol a fegyházban. Megengedte, hogy minden felügyelet nélkül asett záróra után is elhagyják a fegyház területét, úgy hogy csak az nem szökött meg, aki nem akart. A fegyencek késő éjszaka is látogatást tehettek a városban lévő ismerőseiknél; ott elhettek-inhattak, dorhézolhattak kedvük szerint. Senki sem korlátozta őket abban, hogy kívülről bármennyi pénzt, élelmiszert, újságot, ruhaneműt kapjanak; úgy, hogy — a jelentés megállapítása szerint — az aiudi fegyencek sokkal kellemesebben éltek a fegyházban, mintha szabadok lettek volna. Emellett azokkal a személyekkel állhattak összeköttetésben, akikkel éppen akartak s állandó információk szolgálatot tarthattak fenn. Doftanában bent a fegyház területén élveztek a fegyencek teljes szabadságot. A magánzárkára és más szigorító intézkedésekre vonatkozó előírásokat nem tartották be. A jelentés szerint Eugen Savinescu igazgató nemcsak, mint tulengedékeny igazgató büns, hanem egyenesen hünrészese a fegyenceknek.

Zürichi zárlat. Párizs 12.16 egynegyed, London 22.16 hétnyelcad, Newyork 438.06, Brüsszel 74.12 fél, Miláno 23, Amszterdam 241.27 fél, Berlin 175.90, Prága 15.14, Varsó 82.25, Belgrád 10, Bucuresti 325.

HALÁLOZÁS. Antai Jenő nyug. állami tanító f. hó 6-án elhunyt. Temetése f. hó 8-án, pénteken délután lesz Salontán.

Bombavetés a halfai rendőrségi palotára. Jeruzsálemből jelentik: Szerdán este ismeretlen tettesek a halfai rendőrségi palota elé bombát dobtak. Húsz ember meghalt, 38 súlyosan, 18 könnyebben megsebesült.

Halálra gázolt a villamos egy szekest. Timisoara. Saját tud. Az ötös vonal egyik villamoskocsija a szomszédos Fratelia község közelében nekiment egy szekérnek, amely éppen akkor haladt át a vágányon. A szekér tulajdonosa, Simionov Dimitrie bolgár kertész az utolsó pillanatban még le tudott ugrani a kocsirol, az uttesten levő kőrakásra, ahol jelentéktelen zúzódásokat szenvedett. Szekere azonban összetört és Prepelicza Iván nevű kocsisa a villamos alá került. A kocsis több helyen megsérült, azonkívül agyrázkódást és súlyos belső sérüléseket szenvedett. Kórházba szállították, ahol nemsokára meghalt. Vizsgálat indult annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

Csak a vidéki italmérők 1932. előtti engedélyt semmisítik meg. Oradea. Saját tud. A pénzügyigazgatóság közleménye alapján megírtuk, hogy az összes 1932. előtti kiadott italmérési engedélyeket megsemmisítik. Dr. Ciolac Emil, a pénzügyigazgatóság szeszosztályának főnöke most ezzel a kérdéssel kapcsolatban közli, hogy ez a rendelet csak a vidéki italmérőkre vonatkozik s a legkevésbé sem érinti a városi vendéglősöket. A rendelet tehát az oradeai italmérőkre sem vonatkozik.

Kirándulás helyett a halálba. Timisoara. Saját tud. Vasárnap reggel nagyobb kirándulótársaság indult el tehergépkocsin a sagi Timis-strandra. Utközben a társaság egyik tagja, Schlenzák Irén tizenegy éves iskoláslány lezuhant a kocsirol s a kerekek alá került, amelyek a lábát súlyosan összeroncolták. A kisleány most a kórházban sérüléseibe belehalt.

Az eget még kékebbnek,
a hegyeket még szebbeknek fogja látni, ha keblét remény dagasztja.
Az ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGYE, amelyet a **MERCUR** eladási irodáinál vásárol, a bőség reményét fakasztja.
Mielőtt nyaralni megy,
vásároljon **ÁLLAMI SORSJÁTÉK - sorsjegyet a**
MERCUR
fiókjainál.

A XVII. Sorsjáték I. osztályának a húzása JULIUS 15-én lesz.

Oradeai képviselő: **Dacia Bank, Bulv. Regele Ferdinand 9.**

Szabályozni akarják a házalókereskedelmet. Timișoara. Saját tud. Az ipari- és kereskedelemügyi miniszterium törvénytervezetet készít elő a házalókereskedelmre vonatkozólag. Ezzel kapcsolatban megkereste a timișoari kereskedelmi és iparkamarát, hogy az tegyen a maga állásfoglalásáról előterjesztést. A kamara a maga részéről közölte, hogy a közlekedési utvonalaktól távolieső községekben hasznos és szükséges a házalókereskedelem, ezzel szemben bizonyos helyeken meg kell tiltani azt. Javasolta továbbá: a házaló kereskedőket kötelezzék arra, hogy a kereskedelmi regiszterbe bejegyezzék magukat, Bucureștin pedig me adjanak ki többé az egész országra vonatkozólag engedélyeket. Ajánlotta végül, hogy azok a cikkek, amelyeknek kezelése megfelelő szakképzettséget kíván, mint például az olaj, parfüm, nemesítő italok, gyógyszerek és mérgek, ne kerülhessenek forgalomba házaló kereskedők útján.

Leveszi lábáról Ont is a nagy hőség. Dörzsölje be homlokát, arcát valódi Dianával, hogy teste lelke felfrissüljön!

Hadbíróság elé állítanak egy cluji kereskedőt Saját tud. A helybeli rendőrség letartóztatta Király Sámuel Áron-utca 8. szám alatti kereskedőt. A kereskedő — állítólag — vevőkkel teli üzletében sértő kifejezést használt a román nemzettel kapcsolatban. Királyt hadbíróság elé állították.

„Kerékpárverseny” Brașovban — napi egy-két sebesüléssel. Saját tud. Az utóbbi években Brașovban különösen nyáron, rendkívül nagy mértékű öltött a kerékpárforgalom. Alig van brașovi diák vagy segéd, akinek ne lenne biciklijé. Ez még azonban nem volna baj. A baj ott kezdődik, hogy ezek a kerékpározó fiatal emberek többnyire olyan „őrült gyorsasággal” hajtanak az utcákon, hogy az minden képzeletet felülmúl. Ennek a következménye az, hogy Brașovban nem mulhat el nap forgalmi baleset nélkül. Tegnap egy ilyen vadkerékpáros, névszerint Fitz Frigyes 17 éves lakossegéd a város közelében nekiment egy gépkocsinak. A kerékpár pozdorjává tört, tulajdonosát pedig életveszélyes állapotban szállították az egyik brașovi szanatoriumba. Mint értesülünk, a rendőrség a csendőrséggel karöltve, a napokban szigorú intézkedéseket fogantatott a gyorshajtó járművek tulajdonosai ellen.

FÜRDÉS KÖZBEN. EDESANYJA MELLETT, HALÁLRA SUJTOTT A VILLÁM EGY GYEREKET. Satumare. A kővárvidéki Buteasa hegyek közé ékelt falu határában halálos gyermekszerecsétség történt. *Nichita* László buteasai gazdálkodó a családjával a hegyi patakhoz ment fürödni. A hegyek között gyakoriak az esőzések, éppen ezért a vidáman hűsülő család sem ijedt meg az ég beborulásától. Amikor kitört a vihar, kímázták a vízből és az egyik rejtélyes fa alatt húzták meg magukat. Ez okozta a vesztüket. A villám rettentő dörrenéssel beleszapott a fába és az edesanyja mellett álló nyolcéves Teodort halálra sújtotta. A szülőknek és a többi gyermeknek nem történt baja.

Kitostották egy salajmgyei kereskedő lakását is a lókötő cigányok. Oradea. Saját tud. Az itteni rendőrség — mint azt jelentettük — kézrekerített egy tiztagu cigánybandát, amelynek tagjai lókötéssel foglalkoztak. Mint a nyomozás során kiderült, a lókötő cigányok két héttel ezelőtt kifosztották Moldovan Jacob, Moștinul Mic községbeli kereskedő lakását is s onnan ékszert, ruhát és egyéb holmit vittek magukkal. A lopott holmi nagyrészt megtalálták a cigányoknál és azt már vissza is szolgáltatták jogos tulajdonosának.

Két felmentő ítélet emberölés, illetve emberölési kísérlet vádjá alól. (Deva.) Az itteni esküdtszék felmentette az emberölési kísérlet vádjá alól Serbesc Joan Grid községbeli lakost, aki 1937 december 19-én hasbalötte Jacobesc Joan nevű falubelijét. Serbesc azért használta fegyverét, mert Jacobesc egy szóvaltságból kifolyólag előzően rátámadt s Todor nevű fiát főbe ütötte. A tárgyalás során kiderült, hogy Jacobesc csak 16 napig feküdt a kórházban, míg Serbesc Todor agyrázkódással 3 hétig „nyomta az ágyat” s az apa felindulása egyébként is mindenképp menthető. Ezek megállapítása után hangzott el az esküdtszék felmentő verűkjé, amely azonban csak Serbesc-re vonatkozott, míg Jacobescet a bíróság az esküdtszék ítélete alapján — 6 havi fogházra, 2 ezer 500 lei költség megfizetésére kötelezte. — Oprean Jovicamaro sbrettyei lakos, aki Dán Mihály nevű falubelijét leszurta s így emberölés vádjával került a bíróság elé, szintén felmentette az esküdtszék, megállapítva a jogos önvédelmet. A bíróság ezután természetesen felmentő ítéletet hozott, csupán Dán Mihály 15 éves árvája részére ítélte meg 20 ezer lei kártérítést, amely ellen a védelem fellebbezést jelentett be.

HAT SZÁZ GYERMEKET TEMETETT MAGA ALÁ JAPÁNBAN EGY BEOMLOTT ISKOLAÉPÜLET. San-Franciscoból jelentik: A Kóbei kikötőben horgonyzó „President Cleveland” gőzös rádió üzenet szerint Kóbeban a vihar és árvíz következtében egy iskola alapfala összeomlott. Az iskolában a szerencsétlenség pillanatában 600 gyermek tartózkodott. A gyermekek egy részét agyonnyomták a bedőlő falak, mások pedig megfultak. Másik jelentés szerint az árvíz és a viharok következtében 40 európai életét veszítette.

MEGBÜNTETIK A KONTÁR IPAROSOK MUNKAADÓJÁT. Salumare. A helybeli festő- és mázoló-iparosok már régóta panaszkodnak, hogy az iparendelő nélkül dolgozó kontárok az összes munkaalkalmat elhalásszák előlük. Akkor, amikor őket adóért, illetékekért és egyéb közterhekért zaklatják, tétlenül kell állniuk. Ugyanakkor a kontárok nem győzik teljesíteni a sok megrendelést. A tarthatatlan helyzet megoldása érdekében beadványt intéztek Coman Simion ezredes, vármegyei prefektushoz, aki a beadványt szigorú utasítással az illetékes hatósághoz továbbította. A munkaügyi alfelügyelőség egyik tisztviselője rajtaütészerű vizsgálatok során megállapította, hogy a kontárok valóban működnek. Kilenc esetben vett fel jegyzőkönyvet. A hatóságok nemcsak az iparendelő nélkül dolgozó iparosokat bünteti meg, hanem azokat is, akik a kontároknak munkát adtak.

Hírek Sighetről. Saját tud. Huseanu volt görögkeleti esperes nem akarta átadni esperesi és plébániai hivatalát. Felettes hatósága emiatt feljelentést tett ellene az ügyészségen. — A sighet-i ügyészség elrendelte Manolache volt cuzista vezér elmállapotának megfigyelését. — Kresztovszky Pál csehszlovák állampolgár igazoló iratok nélkül lépett át a határon. A sighet-i hatóságok átadták a cluji hadbírósnak.

Egy fiatal leány tragédiája. Reghinből jelentik: Rejtélyes öngyilkosság tartja napok óta izgalomban Reghin közönségét. Két nappal ezelőtt Medve András dr. közbecsülésben álló reghini orvos 16 éves huga, Medve Etelka nyomtalanul eltűnt. Az eltűnést rögtön jelentették a rendőrségen, amely nyomozást indított, de pozitív adatokat semmiképpen sem tudott meg. Ma, a délutáni órákban megoldódott a fiatal leány eltűnésének rejtélye. A Mures gátjánál a vízduzzasztó mellett halászó emberek egy hullára akadtak. A holttestet kiemelték a vízből. Az előhívott orvos és a hatóságok az immár oszlásnak induló hullában felismerték Medve András dr. hugát, Etelkát. Az öngyilkosság hátterében érzelmi okok állanak. A fiatal leány bucsulevelet hagyott hátra, amelyben bejelentette, hogy reménytelen szerelem miatt válik meg az életétől.

* Ha influenzája van, gondoskodjék arról is, hogy gyomra és belej a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által gyakran és alaposan kitisztítsassanak. Kérdezze meg orvosát.

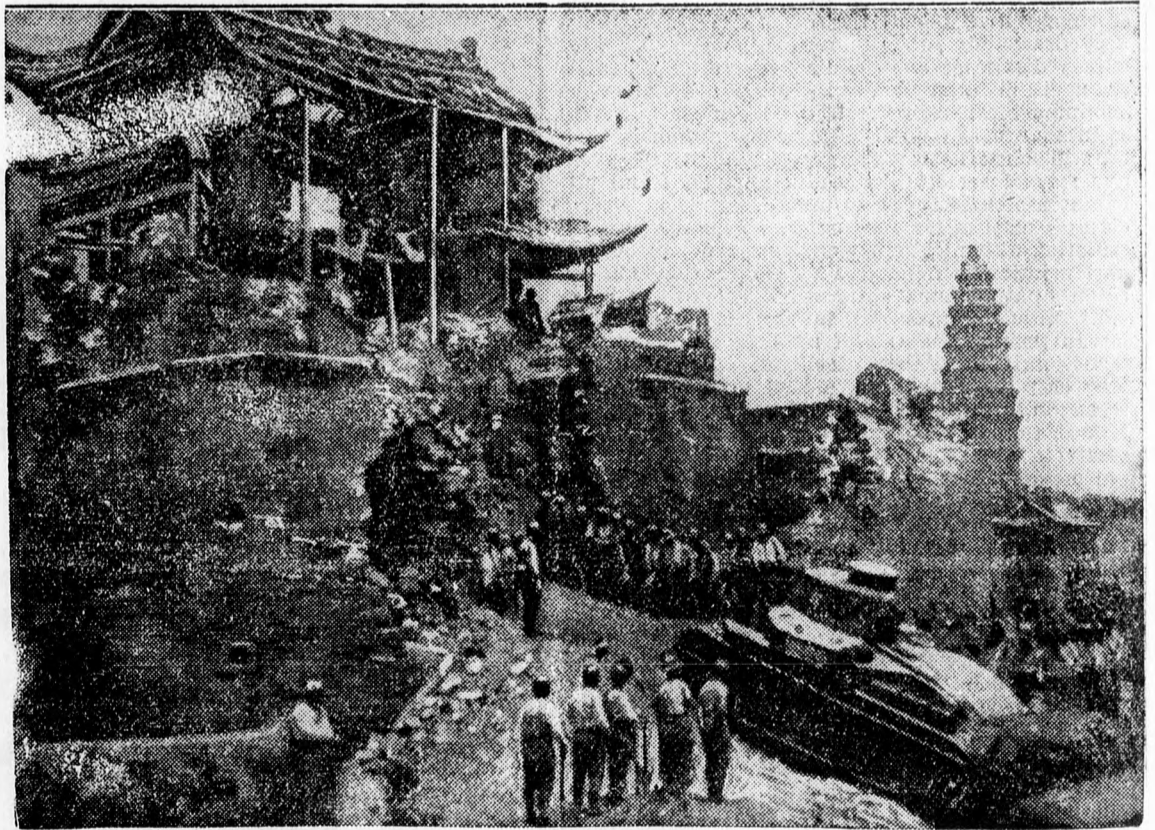
Sorsüldözött emigráns orosz nő tragikus halála. Timișoara. Saját tud. Szomorú véget ért Lugojon egy Pavlova Galina nevű sorsüldözött orosz emigráns nő. Az asszony Omszkból származott el, ahol tizennégy éves korában férjhez ment egy Florsch György nevű hadifogollyhoz. Sok üldözöttség és viszontagság után sikerült a volt hadifogollyal megszöknie, hogy új otthon alapítson. A férfit azonban hazatérte után, miután itt is volt felesége, bigámia miatt egy évi börtönrre ítélték. Az asszony gyermekét jólelkű emberek magukhoz vették, ő maga pedig mint orosz énekesnő kapott egyes helyiségekben alkalmazást. De a mulatóhelyegen sem maradhatott sokáig, mivel epileptikus rohamokat kapott. Végül házról-házra járva, énekléssel koldult. A hányatott életű nő a napokban a Timișben fürdött, amikor betegség hirtelen meglepte. Epileptikus rohamában a víz alá merült s mielőtt segítségére siettek volna, a folyóba fulladt.

Lábadozó beteg ujerőre kap a mindennapos Diana lemosástól!

Megkéselte vadházastársát egy részeges szobafestő. Brașov. Saját tud. Tegnap este fél 8 órakor véres dráma történt Brașovban, a Voivodul Mihai 5 számú bérház épületében. Birtolon Gergely 27 éves szobafestő zsebkéssel hasbaszurta Kántor Boriska szakácsnőt, aki a házban lakó Engel igazgatónál volt alkalmazásban. Birtolon regebben vadházasságban élt Kántor Boriskával, aki azonban egy idő óta minden kapcsolatot megszakított vele, mert a férfi állandóan pénzért zsarolta s szakadatlanul részegkedett. A merénylet estéjén ismét részegen tért haza s pénzt követelt. Miután egykori vadházastársa a leghatározottabban elutasította kérését, kést rántott és a szerencsétlen szakácsnő gyomrát két helyen is felmetszette. A késelő szobafestő menekülni próbált, a megkéselt nő sikoltozására elősiető lakók azonban feltartóztatták s átadták a rendőrségnek. Kántor Boriskát a mentők kórházba szállították, ahol a halállal vívódik.

S. T. Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó hó 10-én, vasárnap reggel fél 5 óras indulással Baita és környékére rendez társas kirándulást. A könnyebb turázók a Crisul eredetét, Bihar kapit keresik fel, míg a nehéz turakedvelői a nagy Biharra rendeznek kirándulást. Bihar legszebb kirándulói helyeit összpontosítja magában Baita és környéke és így az a turisták kedvenc helye. — Részvételi díj 120 és 140 lei. Jelentkezni lehet az egyesület irodahelyiségében, naponta délután 6—8-ig, valamint Gyenge István ékszerésznél Oradea, Str. Alexandri 12 és Moocary Sándor irógépesnél Bulevardul Regele Ferdinand 13r.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindent a „MAGYAR LAPOK”-at.

Japán bombák rombolásai Tschengtschauban.

Augusztus elsejéig felfüggesztették a kukoricakiviteli engedélyek kiadását

Bucuresti. Sajat tud. A gabonaértékesítő bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy augusztus elejéig, amíg az új kukorica-termést nem lehet bizonyossággal előrelátni, felfüggeszti a kukorica-kiviteli engedélyek kiadását.

A piacon megjelent az új árpa. Satumare. Sajat tudósítónktól. A szerdai hetipiacon, amely élénk forgalmat eredményezett, megjelent az új árpa. Ára 260—290 lei volt métermázsánként. Ezzel szemben óbuzát aranyért sem lehetett kapni. Ujbuzára, hónapvégi szállításra, kötéseket történtek. A rozs 370—375, zab 350—360, tengeri 340—345, napraforgó 475—480 lei százkilogrammonként.

PUSZTULÁS FENYEGETI A SATUMAREI GYÜMÖLCS- ÉS SZŐLŐTERMÉST. Sajat tud. A termelők körében óriási elkéskedést váltott ki annak a két szőlőbetegségnek a terjedése, amely a satmarmegyei szőlőtermést a teljes megsemmisüléssel fenyegeti. A májusi túlságosan bő esőzés, valamint a késői fagy következtében a szőlő legnagyobb ellensége: a peronoszpóra jelent meg a hegyvidéken. Ez az élősdű gomba, amely huszonnégy óra alatt többmillió példányt bír kitenyészteni, csaknem az összes szőlőbirtokot megtámadta. A gazdák kitaróan védekeztek, de a peremeztelt vegyszert az eső lemosta. A peronoszpóra már a fűrtöket is megtámadta s a beteg termés száradásnak indult. A peronoszpóra mellett a lisztharmat is fellépett, amely szintén nagy károkat okoz.

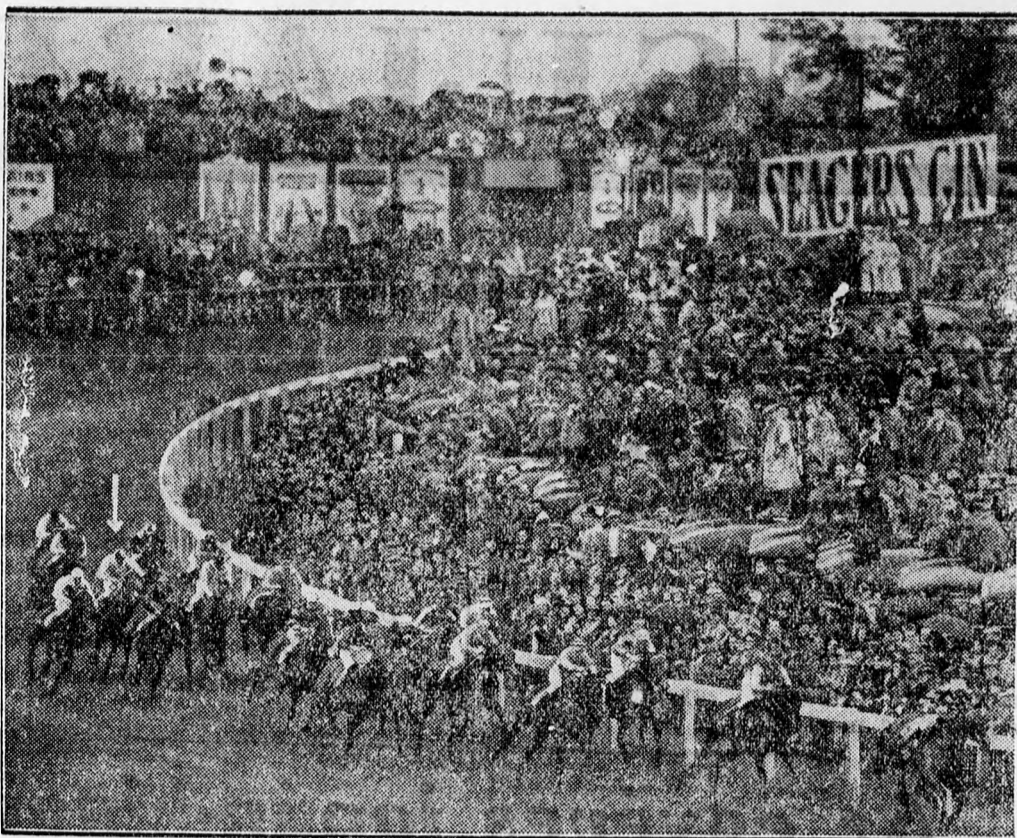
Kimerült idegzetűek, lábadozók üdítésére valódi Diana sóborszesz!

JÁTÉK KÖZBEN A TISABA FULT EGY 6 ÉVES GYERMEK. Sighet. Sajat tud. Visovan Filip 6 éves fiúcska Valea Viseului határába a Tisa partján játszott több pajtása társaságában. Közben a kis Filip a part mellett álló egyik tutajra ugrott; de olyan szerencsétlenül, hogy a vízbe zuhant és a tutaj alá került, ahol halálát lelte. Visovan Filip holttestét csak több órai keresés után találták meg.

Öngyilkosságot követett el a hitvesgyilkos férfi. Braşov. Sajat tud. Az elmúlt éjszaka az iteni közközház egyik külön szobájának ablakán öngyilkossági szándékkal kiugrott egy Milos Jon nevű 52 éves férfi, aki holtan terült el az utca közepén. Milos Jon halálával egy hitvesgyilkos ért tragikus véget. Az öngyilkos Milos Timişoara környékéről származott, előkelő gazdálkodó családból. Évekkel ezelőtt féltékenységi rohamában revolverével agyonlőtte feleségét. A hitvesgyilkos Milost 10 évi fegyházra ítélte a törvényszék. Így került a braşovi fogházba, ahol több mint öt évet töltött le büntetéséből, példás magaviséttel. Az utóbbi időben azonban búskomorság vett erőt rajta. Minduntalan azt panaszolta, hogy meggyilkolt felesége képe üldözi. Miután műtetre is szorult, a börtön orvosa a közközházba utalta. Itt határozta el magát végzetes tettére. Öngyilkossága előtt bucsulevelet is írt, ez azonban teljesen zavaros s a benne foglaltakból megállapítható, hogy a szerencsétlen ember már az örület határára állt. Az öngyilkos Milost a braşovi köztemetőbe temették el két fogadott gyermekének jelenlétében. Rajtuk kívül csak a börtön lelkésze volt jelen.

A HIVATALOS ORVOSI HALÁLOS ÍTÉLET ELLENÉRE ÖTVEN ÉVE MAKKEGÉSZSÉGES EGY POLGÁRMESTER FELESÉGE.

Londonból jelentik: John Wheeler east-bournei lakos külön felmentvényvel kötött előzetes kihirdetés nélkül sürgős házasságot, miután menyasszonya az orvosok tanusítványa szerint már a halál torkában volt. Azóta fél évszázad telt el. A napokban ülte John Wheeler, most már tandes úr és Eastbourne polgármestere aranylakodalmát örökifjú feleségével, aki a hivatalos orvosi halálos ítélet óta sohasem volt beteg.

Az angol derbyt óriási érdeklődés mellett futották le. Képünkön az izgalmas finiss látható.

Színes pósta

HEGEDŰ 2071 GYUFASZÁLBÓL

Berlinből jelentik: Egy berlinkörnyéki hegedűkészítőmester a maga nemében páratlan hegedűt készített: fa helyett gyufaszálakat használt összeállításához. Hosszas, fáradságos munkával összesen 2071 gyufaszázból rakta össze a hangszert, amely normális nagyságu és a szakértők szerint igen jó hangzású.

A KOLHAPURI MAHARADZSA MODERN „NÓÉ BÁRKÁJA”

Bombayból jelentik: Kolhapur maharadzsa számára a következő állatszállítmányt vizesi a Sydneyből Indiába induló Mundra gőzös: 54 ló, 10 tehén, 2 bika, 10 juh, 2 kos, 11 agár, 5 kopó, 10 kenguru, 4 emu és 72 kanári. A modern „Nóé bárkájának” élő rakományra 3 millió leibe került.

MENYASSZONYISKOLA

Berlinből jelentik: A német asszonyok szövetsége május 15-én, az anyáknapján megnyitja a Wannsee melletti Schwanen-werderben az első birodalmi menyasszonyiskolát. Az iskola mintaképe lesz az ország többi részében felállítandó hasonló célú iskoláknak. A menyasszonyiskolákban hathetes tanfolyamokat tartanak házasság előtt álló fiatal lányok számára.

A SZTRÁJKOLO FEGYENCEK ELŐTT MEGRETIRALT A BÖRTÖNIGAZGATÓSÁG

Newyorkból jelentik: A kaliforniai San Quentin-börtön 173 foglya a sétaidőnek egy órával való meghosszabbítását kérte. A börtönigazgatóság a kérelmet elutasította, mire a foglyok sztrájkba léptek: munkaidő alatt karbafont kezekkel, mozdulatlanul álltak műhelyeikben és hiába volt minden parancs és fenyegetés, semmit sem dolgoztak. Három nap múltán a fogolysztrájk teljesen megbénította a börtönműhelyek üzemét. Az igazgatóság erre egyszóval napi félórát külön játékidőt ajánlott. A sztrájkolók 111 szavazattal 62 ellen elfogadták az ajánlatot és újból munkába álltak. A börtönsztrájk befejezése után az igazgatóság harminc „sztrájkvezért” magánzárkába csukott fegyelmi büntetésül és a főkolompos, Harry Everlee rablőgyilkost, a rettegett híró folsómi fegyenclepre küldte.

SZÜLESZETI KLINIKA LESZ KONSTANTINÁPOLY LEGHIRESEBB HÁREMÉBŐL.

Izstanbulból jelentik: Kemal Atatürk államelnök rendeletére Konstantinápoly egykor leg-hiresebb háremét, amely Hadzsi Aga Izmaili volt, szülészeti klinikává alakítják át. A volt hárem nagy fényűzéssel berendezett termeiben a világháború végén is még 200 háramhölgy élt. Most azután helyüket ápolónők, szülész-nők és az orvosi tudomány többi szolgálója foglalja el.

VÉR-FAGYASZTÓ INTÉZETET RENDEZTEK BE EGY CSIKÁGÓI KÓRHÁZBAN.

Csikágóból jelentik: A csikágói megyekórházban berendezték a világ első vérfagyasztó intézetét, ahol különleges rendszerű hűtő és fagyasztó készülékek tartják frissen az átömlesztés céljaira való vérmennyiségeket hosszabb időn át.

A TAKARITÓNŐ MŰSZAKI IGAZGATÓVÁ AVANZÁLT

Newyorkból jelentik: Az egyik nagy hollywoodi filmműterem irodáját évek óta egy Nora McGillacudy nevű napszámosnő takarította. Az idők folyamán megismerkedett a vállalat igazgatójával, aki előtt egyszer kijelentette, hogy a „Börtönfarm” című nagy bűnügyi film takarítási jelenetével nincs megelégedve, mert Shirley Ross, az ismert filmszínésznő, valamint társnői, akiknek fegyencnők szerepében padlót kellene surolniok, minden mozdulatukkal elárulják, hogy soha életükben nem volt surolókefe a kezükben. Az igazgató az alapos bírálat meghallgatása után kinevezte a takarítónőt az összes takarítási és surolási jelenetek műszaki igazgatójává.

A VILÁGHÁBORU LEGDRÁGÁBB KATONÁJA TIZ PERCIG VOLT A FRONTON

Londonból jelentik: A világháború legdrágább katonája a nyugdíjúgyi minisztérium kimutatása szerint Stanley G. Gidding, jelenlegi londoni vámhivatalnok. Mindössze tíz percig tartózkodott a tűzvonalban a francia harc-téren s ez idő alatt gránát ronsolta szét jobb lábát. Azóta számos bonyolult műtétet hajtottak rajta végre, éveken át különleges kezelésben részesült, tízenkét műlábát kapott, rokkant-képzést nyert, különböző című kárpótlásokat, rokkantdíjakat, végkielégítéseket és nyugdíj-megváltásokat élvezett. Mindez összesen 3 és félmillió leinek megfelelő összegbe került.

LEGUJABB

Syria nem írja alá az alexandrettei tartomány elszakadását

A syriai munkások gyászozó sztrájkba léptek

Jeruzsálemből jelentik: A syriai kormány hivatalosan közölte, hogy a török külügyminiszter megbeszélésre hívta meg Arslant, Syria ankarai képviselőjét és a francia nagykövetet jelenlétében felszólította, írja alá ő is a francia-török szandzsák egyezményt. Syria képviselője ezt megtagadta és Syria valamennyi

nyit jogát illetően fenntartással élt. Damaszkuszi jelentés szerint a syriai kormány lemondott.

Damaszkuszról jelentik: A török csapatok csütörtökön bevonultak Antiochiába. Ezért a munkások a gyász jeléül Syriában sztrájkba léptek.

Az egyéves japán-kinai háboru mérlege

Egymillió négyzetkilométernél többet foglalt el Japán a kínai birodalomból. — A kínai lakosságból 110 millió feletti embertömeg jutott Japán uralom alá

Sanghaiból jelentik: Csütörtökön, július 7-én volt egy éve, hogy Északkinában eldőrdült az első ágyulövés. Az egy éves harc mérlege a következő: Japán 568 ezer négyzetkilométer területet foglalt el: Hopei, Kiangfu, Santung és Sanzi tartományokat, valamint Pekinget, Nankingot, Sanghait és Tiensint. E terület összes lakosságszáma 110 millió. Ezzel szemben a kínaiak kezében maradt 14 tartomány, 3 millió 200 ezer négyzetkilométer területtel és 337 millió lakossal. A Japánok vesz-

tesége 100 ezer halott és 400 ezer sebesült. A kínaiaké ennek háromszorososa, sőt négyszerese. Japán egymillió 300 ezer katonát tart fegyverben.

A területi foglalásokban nincs számbavéve a Kinához tartozott belső-Mongolia, mely négy tartományával (Jehol, Ningsia, Suijuan és Csahor) szintén Japánhoz csatlakozott. Ez a terület is körülbelül félmillió négyzetkilométer terjedelmű, a lakosság száma nem több egy pár milliónál.

Valenciában a köztársasági katonák sortüzet adtak hadvezérükre

Az anglikán főpapok sürgetik az angol hajók bombázása elleni föllépést

Párizsból jelentik: A nemzetiek fogságába került egyik milicista tiszt állítása szerint Valenciában öt milicista katona sortüzet adott le Miaja tábornokra. A tábornok sértetlen maradt, de kíséretének két tagja megsebesült. A merényletet szigorúan titokban tartják.

Londonból jelentik: A Yorki érsek, valamint tíz más érsek és több más anglikán főpap a kormányhoz emlékiratot intézett, melyben sürgeti, hogy vessen véget az angol hajók el-

leni spanyol támadásoknak. Az emlékirat hangsúlyozza, hogy a kormánynak erélyesen fel kell lépnie még akkor is, ha az jelentős kockázattal jár. El kell kerülni a háborút, ha lehet, de még nagyobb baj azonban a nemzetközi anarchia, mert az végül is feltétlenül háborúra vezet.

A brit hajózási kamara azt követeli, hogy Franco mentesítse a valenciái és barcelonai kikötőket a légitámadásoktól.

Tűzoltó ünnepély kilenc halálos áldozattal

Párizsból jelentik: Coimbra községben az aragoniai Szent Izabella királyné emlékére rendezett ünnepségen nagyszabású tűzoltási gyakorlatot akartak bemutatni. A Köztársasági Téren hatalmas három emeletes faépületet emeltek s a harmadik emeleten foglalt helyet a falu 12 vezetője. A téren hatalmas tömeg nézte végig a bemutatót. A faépület azonban pillanatok alatt lángba borult és a tűz rendkívül gyors terjedése még a tűzoltókat is váratlanul érte. A harmadik emeleten lévő emberek kétségbeesetten kiáltoztak létráért és fevesztetten ugráltak le. A rosszul sikerült bemutatónak kilenc halálos áldozata van. Három sebesült állapota reménytelen.

Magasra szökött a dollár és a font áriolyama

Londonból jelentik: A font és a dollár árfolyama rendkívül felszökött s az angol állampapírok iránt nagy kereslet mutatkozik, azoknak a híreknek nyomán, hogy Anglia és az Egyesült Államok nemsokára nagyfontosságú gazdasági egyezményt kötnek. Az egyezmény hír szerint végleg elintézi az összes európai háborús adóságokat és a régi 4.86 színvonalon rögzíti a dollár és a font egymás közötti árfolyamát. Az USA állítólag nagyszámú, két és félszázalékos kölcsönt bocsájt rendelkezésre az európai háborús adóságok végleges rendezésére.

Hamisító ipar állampolgársági okmányok gyártására

Budapestről jelentik: Göre József ügynök, Singer Mór látszerész és Lampel Endre magántisztviselő hamis rendőrségi bélyegzőkkel állampolgárság szerzés céljából hamis lezármazási iratokat készítettek. Az iratok között 67 cseh nyelven kiállított — többnyire adófizetési — igazolványt is készítettek.

Polgárháború Palesztinában

Haifából jelentik: A zsúfolt arab vásártérre a zsidók bombát dobtak. A robbanás 40 embert megsebesített és nagy pánikot okozott. Általános tüzharc keletkezett s a kivonult rendőrség sortüzet adott le. Tizennyolc arab és két zsidó meghalt. A tel-avivi zavargások 11 halálos áldozatával együtt ezen a héten már összesen 41 halottja volt a palesztinai véres zavargásnak.

Haifából jelentik: A szerdai zavargásoknak 26 halottja és nyolcvanhárom sebesülte van. Tíz kiegészítő rendőrt letartóztattak.

Archiadetesek

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cim a kladóban” további 10 lel. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Kiadó
augusztus 1-re 4 szobás összkomfortos lakás. — Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 25. szám.

Butorozott
szoba azonnal kiadó. Oradea, Str. Vlahuta 22

Egyszobás
konyhás lakás július 15-re kiadó. Oradea, Str. Axenta Sever 13.

2 szobás
komfortos lakás aug. 1-re kiadó. Oradea, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Párinte Dancila 7. szám.

Két
utcai szobás, komfortos lakás augusztusra kiadó. Oradea, Andrei Muresanu 14.

Központban
udvari parkettás szoba és konyhából álló lakás, szeptember, esetleg augusztus 1-re kiadó. Ertekezni: Oradea, Str. Moldova 2.

Egyszobás
konyha, előszoba kiadó július 1-re. Oradea Str. Oltenia 8. szám.

2 szobás
előszobás lakás az udvarra kiadó. Oradea, Str. Barier 5. szám. (Colonia Poșany.)

Alkalmazás

Munkabíró,
megbízható, idősebb intelligens asszony keres elhelyezkedést háztartási, gondnoknői, vagy bármilyen megfelelő munkakörben, önálló, vagy kiegészítő minőségben; vidéken is helyt áll. Málek Agnes, Tinca katolikus iskola.

„Allandó
állás és biztos megélhetés” jellegre érkezett leveleket kérjük átvenni.

Írta a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5

Adás-vétel

Eladó
írógépszal, ingaóra, Meteor-kályha, ebédő, háló és konyhabutor. Oradea, Str. Regele Carol 31. szám.

Jó
állapotban lévő, használt pianót megvételre keresek. Salard, Római katolikus plébánia

Hangverseny zongora
eladó. Oradea, Str. Brațianu 27. szám.

Egy
jókarban lévő Singer varrógép eladó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 30.

Zongora,
rövid, keresztthuros, bécsi gyártmány, olcsón eladó. Cim: Oradea, Str. Petőfi 10.

Rülönfelle

Keresek
bérbe sürgősen komplett hálószoba butort, a nyári hónapokra. — Cim a kiadóban.

Nyaralók figyelmébe!
Olcsó szobák kaphatók a Félix-fürdő, erdőszőlőkben. — Erdekidőni: Paizs Józsefnél, Baile-Félix, Erdész-lak.

Német
születésű nő, gyermekek mellé ajánlkozik. Cim: özv. Gyulainé, Oradea, Str. Take Jonescu 21. szám.

PUHA CÍMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Oktatás

Okleveles
övnő korrepetálást v. bármilyen tanítást vállal. Vidékre is elmenne. Cime: Tóth Magdolna okl. övnő, Oradea, Str. Roșiorilor 7.